

संसारका मजदुरहरू - एक होऔं ! Workers of the world, unite !
मार्क्सवाद-लेनिनवाद-माओवाद - जिन्दावाद !! Long Live Marxism -Leninism -Maoism !

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)

अन्तरिम विधान-२०७३

(पहिलो संशोधन २०७८ सहित)

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)

केन्द्रीय कार्यालय

विषय-सूची

अध्याय - एक : प्रारम्भिक	4
अध्याय - दुई : सदस्यता	4
अध्याय - तीन : केन्द्रीय निकाय	8
अध्याय - चार : प्रदेश, उपत्यका विशेष समिति, सम्पर्क समन्वय समिति र प्रवास समिति	18
अध्याय - पाँच : स्थानीय समिति	22
अध्याय - छ : विभाग, संयन्त्र र कार्यदल	27
अध्याय - सात : पदाधिकारी तथा सदस्यको योग्यता	28
अध्याय - आठ : निर्वाचन, मनोनयन, सपथग्रहण, कार्यकाल, पदरिक्तता र पदपूर्ति	30
अध्याय - नौ : कार्यविभाजन, जिम्मेवारीपालना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	33
अध्याय - दश : जनवर्गीय सङ्गठन, सम्पर्क मञ्च र प्रवास क्षेत्रको काम	35
अध्याय - एघार : सङ्घीय संसद, प्रदेशसभा र स्थानीय तह	35
अध्याय - बाह्र : सङ्गठनात्मक सिद्धान्त, पद्धति र अनुशासन	38
अध्याय - तेह्र : विशेष महाधिवेशन, अधिवेशन र बैठक	41
अध्याय - चौध : पार्टी कोष र सम्पत्ति सम्बन्धी व्यवस्था	43
अध्याय - पन्ध्र : मस्यौदा विधान तथा विधान संशोधन	44
अध्याय - सोह्र : विविध	45
अनुसूचीहरू	47

प्रस्तावना

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) नेपाली सर्वहारा श्रमजीवी वर्गको राजनीतिक प्रतिनिधि संस्था हो । यसले मजदुर, किसान र सम्पूर्ण उत्पीडित जाति, भाषा एवम् संस्कृतिक जनसमुदाय समेत आम जनताको हितलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ । यो जनआधारित कार्यकर्ताहरूको पार्टी हो । यो सर्वहारा श्रमजीवी वर्गको अग्रदस्ता हो ।

यस पार्टीको मार्ग दर्शक सिद्धान्त मार्क्सवाद-लेनिनवाद-माओवाद हो । पार्टीले आजको समाजमा रहेका वर्गहरूको अस्तित्व, वर्गहरू बीचको अन्तरविरोध र वर्ग संघर्षलाई समाज विकासको अनिवार्य एवम् मुख्य आधार मान्दछ । पार्टीको रणनीतिक लक्ष्य समाजवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्दै वैज्ञानिक समाजवादको निर्माण गर्नु र अन्ततः साम्यवादी दिशामा अघि बढ्नु हो । समाजवादी क्रान्तिको रणनीति अन्तर्गत सामन्तवादका अवशेषहरूको अन्त्य एवम् जनवादी क्रान्तिका बाँकी कार्यभार पुरा गरिने छ । राष्ट्रिय स्वाधीनतालाई केन्द्र बिन्दुमा राख्दै विश्व साम्राज्यवाद, विस्तारवाद, नवउपनिवेशवाद लगायत सबै खाले वैदेशिक हस्तक्षेप र शोषण उत्पीडनका विरुद्धको संघर्षलाई निरन्तर अघि बढाइने छ । त्यसक्रममा एकाधिकार, दलाल तथा नोकरशाही पुँजीवादलाई विस्थापन गर्दै राष्ट्रिय पूँजीको संरक्षण र सवर्द्धन गरिनेछ । राष्ट्रिय स्वाधीनताको रक्षा तथा आत्मनिर्भर अर्थतन्त्रको निर्माण गर्दै समाजवादको आधार तयार गर्नु पार्टीको तात्कालिक कार्यभार हो ।

१० वर्षको महान् जनयुद्ध, विभिन्न समयमा चलेका सशस्त्र आन्दोलन, ऐतिहासिक संयुक्त जनआन्दोलन एवम् मधेशी, आदिवासी जनजाति लगायत सबै प्रकारका उत्पीडित वर्ग र समुदायहरूद्वारा सञ्चालित आन्दोलनहरूको परिणामस्वरूप प्राप्त भएको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, धर्मनिरपेक्षता, समानुपातिक समावेशीकरण एवम् सामाजिक न्याय लगायतका उपलब्धीहरूको रक्षा गर्दै उत्पीडित वर्ग र जनसमुदायका अधिकारहरूको प्राप्तिका लागि निरन्तर संघर्षरत रहने छ ।

पार्टी सञ्चालन जनवादी केन्द्रीयताको सिद्धान्तको आधारमा हुनेछ । सामुहिक निर्णय व्यक्तिगत उत्तरदायित्व तथा सामुहिकताको केन्द्रीकृत अभिव्यक्तिको प्रणालीलाई अबलम्बन गरिनेछ ।

समाजवादी क्रान्तिको कार्यदिशा अनुसार पार्टी सदस्यहरू पार्टीको दृष्टिकोण, सिद्धान्त, विचार, नीति तथा कार्यक्रमलाई आत्मसात गर्दै, पार्टीको एकतालाई अझ सुदृढ तुल्याउन र सामाजिक, आर्थिक तथा साँस्कृतिक रुपान्तरणका लागि तत्पर रहनेछन् ।

अप्रिल २२, १९४९ तदनुसार २००६ साल वैशाख १० गते नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको स्थापना भयो । अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिष्ट आन्दोलनमा चलेको बहस तथा नेपाली कम्युनिष्ट आन्दोलनमा देखापरेका मतभेद तथा वैचारिक संघर्षको दौरानमा अनेकौं पटक कम्युनिष्ट पार्टी विभाजन र एकीकरण हुँदै ३० को दशकबाट थालिएको एकीकरण र पुनर्गठनको क्रममा २०७३ साल जेठ ६ गते नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) बनेको हो ।

यसक्रममा २०७५ जेठ ३ गते नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) र नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)को बीचमा पार्टी एकीकरण भएर नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (नेकपा) बनेको थियो । २०७७ फागुन २३ गते सर्वोच्च अदालतको फैसलाद्वारा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) को पुनर्स्थापना गरिए पश्चात् महान् सहिदहरू प्रति श्रद्धाञ्जली एवम् बेपत्ता योद्धा एवम् घाइते योद्धाहरू प्रति सम्मान प्रकट गर्दै पार्टीको विधान पहिलो संशोधन सहित जारी गरिएको छ ।

अध्याय - एक

प्रारम्भिक

धारा- १. पार्टीको नाम

पार्टीको नाम नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) रहनेछ । संक्षिप्तमा यसलाई माओवादी केन्द्र भनिनेछ । अङ्ग्रेजीमा Communist Party of Nepal (Maoist Centre) र संक्षिप्तमा CPNMC भनिनेछ ।

धारा- २. पार्टीको भण्डा

पार्टीको भण्डा अनुसूची- १ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

धारा- ३. पार्टीको छाप

पार्टीको छाप अनुसूची- २ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

धारा- ४. पार्टीको चुनाव चिन्ह

पार्टीको चुनाव चिन्ह अनुसूची- ३ मा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ ।

धारा- ५. प्रारम्भ

यो विधान - नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) को अन्तरिम विधान-२०७३, तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

अध्याय - दुई

सदस्यता

धारा- ६. सदस्यका प्रकार

(१) पार्टीमा देहायबमोजिमका सदस्य रहनेछन्:

(क) सदस्य,

(ख) सङ्गठित सदस्य ।

(२) धारा- ७ (१) को योग्यता र ७ (२) को प्रक्रिया पूरा गरेका व्यक्ति सदस्य हुनेछन् । धारा- ८ (१) को योग्यता र ८ (२) को प्रक्रिया पूरा गरेका व्यक्ति सङ्गठित सदस्य हुनेछन् ।

धारा- ७. सदस्य

(१) सदस्यको योग्यता देहायबमोजिम हुनेछ :

- (क) १८ वर्ष उमेर पूरा भएको नेपाली नागरिक,
- (ख) नैतिकवान र स्वच्छ चरित्र भएको,
- (ग) मानसिक सन्तुलन नगुमेको,
- (घ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसुरमा सजाय नभोगिरहेको,
- (ङ) प्रचलित कानुनले अयोग्य नठहरिएको,
- (च) पार्टीबाट सञ्चालित आन्दोलन र कार्यक्रमहरूमा सहयोगी बनेको,
- (छ) पार्टीको सिद्धान्त, कार्यक्रम, नीति र विधान मान्न तत्पर रहेको,

(२) सदस्यता प्राप्त गर्ने प्रक्रिया देहायबमोजिम हुनेछ :

- (क) धारा-७ (१) को योग्यता पुगेको व्यक्तिले आफु रहेको वडा वा शाखा समितिमा आवेदन दिने,
- (ख) वडा वा शाखा समितिले आवश्यक छानविन गरी तोकिए बमोजिमको शुल्क लिएर सदस्यता प्रदान गर्ने, सदस्यको व्यक्तिगत विवरणसहितको अभिलेख नगर/गाउँ समितिमा पठाउने,
- (ग) नगर/गाउँ समितिले व्यक्तिगत विवरणसहितको अभिलेख राख्ने र त्यो विवरण जिल्ला, प्रदेश समितिमा र प्रदेश समितिमाफर्त् केन्द्रीय सङ्गठन विभागमा पठाउने,
- (घ) सदस्यताका सम्बन्धमा विवाद उत्पन्न भएमा सम्बन्धित स्थानको सदस्यता प्रदान गर्ने अधिकार प्राप्त समितिले निर्णय गर्नेछ ।

(३) सदस्यका अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) पार्टीको साधारणसभा वा जनवर्गीय, पेशागत तथा सामुदायिक सामाजिक सङ्गठन वा सम्पर्क मञ्च वा संयन्त्रमा सङ्गठित भई काम गर्ने,
- (ख) पार्टीका दस्तावेजहरू प्राप्त गरी अध्ययन गर्ने,
- (ग) स्थानीय समितिद्वारा आयोजित भेला तथा बैठकहरूमा सहभागी हुने,
- (घ) पार्टीद्वारा आयोजित विभिन्न कार्यक्रमहरूमा सहभागी हुने,
- (ङ) तोकिएको समयमा सदस्यता नवीकरण गर्ने,
- (च) धारा- ८(१) को योग्यता पूरा गरी सङ्गठित सदस्यताका लागि आवेदन गर्न सक्ने ।

धारा- ८. सङ्गठित सदस्य

(१) सङ्गठित सदस्यको योग्यता देहायबमोजिम हुनेछ:

- (क) धारा- ७ (१) को योग्यता पुगेको,
- (ख) पार्टीको सिद्धान्त, कार्यक्रम र नीतिप्रति प्रतिबद्ध तथा विधानलाई निःशर्त स्वीकार गरी कार्यान्वयन गर्न तत्पर रहेको,
- (ग) कम्युनिष्ट आचरण र नैतिकताको पालना गर्न, सार्वजनिक जवाफदेहिता बहन गर्न र पारदर्शी जीवनशैली अपनाउन प्रतिबद्ध रहेको,
- (घ) धारा-७ बमोजिम सदस्यता प्राप्त गरी साधारणसभा वा जनवर्गीय सङ्गठन वा सम्पर्क मञ्च वा संयन्त्रमा सङ्गठित भई कम्तीमा एक वर्ष काम गरेको ।

(ड) पार्टी कमिटीमा संगठित भई काम गर्न तथा नियमित आर्थिक सहयोग लेबी बुझाउन तयार रहने,

(२) सङ्गठित सदस्यता प्राप्त गर्ने प्रक्रिया देहायबमोजिम हुनेछ :

- (क) सङ्गठित सदस्य हुन योग्यता पुगेको व्यक्तिले अनुसूची-४ को ढाँचामा दुईजना सङ्गठित सदस्यको सिफारिससहित आफू रहेको वडा वा शाखा समितिमा आवेदन दिने,
- (ख) वडा वा शाखा समितिले आवश्यक छानविन गरी धारा-८ (१) को योग्यता पुगेको भए सङ्गठित सदस्यता प्रदान गर्न सिफारिससहित उक्त आवेदन गाउँ वा नगर समितिमा पठाउने,
- (ग) गाउँ वा नगर समितिले आवश्यक छानविन गरी योग्यता पुगेको आवेदकलाई तोकिए बमोजिमको शुल्क लिएर संगठित सदस्यता प्रदान गर्ने निर्णय गरी अनुमोदनका लागि जिल्ला समितिमा पठाउने,
- (घ) जिल्ला समितिले आवश्यक छानविन गरी योग्यता र प्रक्रिया पुगेका भए अनुमोदन गरी संगठित सदस्यता नम्बरका लागि प्रदेश समितिमा पठाउने,
- (ङ) प्रदेश समितिले संगठित सदस्यता नम्बर प्रदान गरी अभिलेख राख्न केन्द्रीय सङ्गठन विभागमा पठाउने र उक्त नम्बरलाई जिल्ला समिति मार्फत् मातहत समितिमा पठाउने,
- (च) केन्द्रीय सङ्गठन विभागले अभिलेखिकरण गर्ने,
- (छ) विभिन्न पार्टी वा समूहबाट समूहगत वा व्यक्तिगत रूपमा पार्टी प्रवेश गरेका देशभक्त, प्रगतिशील, लोकतान्त्रिक आन्दोलनमा सहयोगी भूमिका खेल्दै आएका र सामाजिक रूपमा प्रतिष्ठित व्यक्तिलाई जिल्ला समितिको सिफारिसमा प्रदेश समिति वा केन्द्रीय समितिले सङ्गठित सदस्यता प्रदान गर्न सक्नेछ । पार्टी केन्द्रसँग एकता भएका घटकहरूको सम्बन्धमा पार्टी केन्द्रीय समितिले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।
- (ज) सङ्गठित सदस्यताका सम्बन्धमा विवाद उत्पन्न भएमा सम्बन्धित स्थानको सङ्गठित सदस्यता प्रदान गर्ने अधिकार प्राप्त समितिले निर्णय गर्नेछ । तर, गाउँ वा नगर समितिभन्दा माथिल्लो समितिमा विवाद उत्पन्न भएमा एक तह माथिल्लो समितिले निर्णय गर्नेछ ।

(३) सङ्गठित सदस्यका अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) पार्टी समिति वा आयोग वा विभाग वा संयन्त्र वा पार्टी सेल वा तोकिएको सङ्गठनमा सङ्गठित भई काम गर्ने,
- (ख) पार्टीको बैठक, अधिवेशन र महाधिवेशनमा चुन्ने, चुनिने, नीति तथा निर्णयमा मतदान गर्ने र सम्बन्धित समितिमा आफ्नो मत जाहेर गर्ने,
- (ग) पार्टीबाट सङ्गठित सदस्यका निम्ति जारी गरिएका निर्देशन, निर्णय र दस्तावेजहरू प्राप्त गर्ने, अध्ययन गर्ने र तिनको पालना एवम् कार्यान्वयन गर्ने,
- (घ) पार्टीको सिद्धान्त, कार्यक्रम र नीतिको दृढतापूर्वक अनुशरण गर्दै आफ्नो जिम्मेवारी पूरा गर्ने,

- (ड) पार्टीद्वारा आयोजित कार्यक्रम, उत्पादनशील काम, विकास निर्माणलगायत जनसरोकारका क्रियाकलापमा सक्रिय रहने,
- (च) तोकिएको सदस्यता शुल्क एवम् लेबी नियमित रूपमा सम्बन्धित समितिमा बुझाउने र सङ्गठित सदस्यता नवीकरण गर्ने,
- (छ) रुढीवाद, अन्धविश्वास, सामाजिक विकृति, उत्पीडन र विभेदका विरुद्ध सङ्घर्ष गर्ने,
- (ज) आवश्यकता अनुसार माथिल्लो समितिमा सुझाव पठाउने,
- (झ) पार्टी अनुशासन पालना गर्दै पार्टीको एकता, गोपनीयता, हित र प्रतिष्ठालाई जोगाइराख्न क्रियाशील रहने,
- (ञ) आफूमाथि भएको कुनै पनि कारवाही चित्त नबुझेमा कारणसहित कारवाही गर्ने समितिभन्दा माथिल्लो समितिमा र केन्द्रीय समितिको कारवाही चित्त नबुझेमा केन्द्रीय अनुशासन आयोगमा पुनरावेदन गर्न सक्ने ।

धारा- ९ सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यताको समाप्ति

(१) देहायको अवस्थामा पार्टीको सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यता समाप्त हुनेछः

- (क) स्वेच्छाले सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यता परित्याग गरेमा,
- (ख) सङ्गठित सदस्य अनुमतिबिना लगातार एक वर्षभन्दा बढी पार्टी काममा संलग्न नरहेमा,
- (ग) पार्टीले अनुशासनको कारवाही गरी सदस्य वा सङ्गठित सदस्यबाट निष्काशन गरेमा,
- (घ) तोकिएको समयमा सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यता नवीकरण नगरेमा ।
- (ङ) पार्टी परिवर्तन गरेमा ।

धारा- १०. सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यता पुनः प्राप्ति

धारा-९(१) बमोजिम सदस्यता गुमाएको व्यक्तिले आत्मालोचनासहित सदस्यता पुनः प्राप्तिको निमित्त निवेदन दिएमा वा सम्बन्धित समितिले उचित ठानेमा पुनः सदस्यता प्रदान गर्न सक्नेछ ।

धारा- ११. सदस्यता कायम

- (१) नेपाली कम्युनिष्ट आन्दोलनका कुनै पनि घटक वा समूहका सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यता कायम रहेको व्यक्तिले प्रमाणसहित पार्टी प्रवेश गरेमा तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरेपछि निजको सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यता कायम हुन सक्नेछ ।
- (२) उपधारा १ बमोजिम सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यता कायम गर्नुअघि सम्बन्धित समितिले छानविन गरी निर्णय गर्नुपर्नेछ ।
- (३) शारीरिक अवस्था कमजोर भएका वा राजनीतिक वा भ्रष्टा मुद्दामा जेल परेका सङ्गठित सदस्य पार्टीप्रति निष्ठावान रहँदासम्म निजको सङ्गठित सदस्यता कायम रहनेछ ।
- (४) पार्टीबाट विशेष काममा खटाइएको वा विशेष काममा रहेका सङ्गठित सदस्य, पार्टी प्रति निष्ठावान रहँदासम्म निजको सङ्गठित सदस्यता कायम रहनेछ ।

धारा- १२. सदस्यताको अभिलेख र नवीकरण

- (१) सङ्गठित सदस्यको व्यक्तिगत विवरणसहितको अभिलेख र सदस्यको सङ्ख्यात्मक अभिलेख केन्द्रीय सङ्गठन विभागमा रहनेछ ।
- (२) सबै तहका समितिहरूमा आ-आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्रका सङ्गठित सदस्यको व्यक्तिगत विवरणसहितको अभिलेख र सदस्यको सङ्ख्यात्मक अभिलेख रहनेछ ।
- (३) सदस्यको व्यक्तिगत विवरणसहितको अभिलेख सदस्यता प्रदान गर्ने समिति र जिल्ला समितिमा रहनेछ ।
- (४) पार्टी एकता वा प्रवेश भएको अवस्थामा छ महिनाभित्र सङ्गठित सदस्यको अभिलेख एकीकृत गरी सदस्यता नम्बर निर्धारण गरिनेछ ।
- (५) प्रत्येक वर्ष सम्बन्धित समितिमा तोकिएबमोजिमको शुल्क बुभाई सङ्गठित सदस्यता नवीकरण गर्नुपर्नेछ ।
- (६) सदस्यले तोकिएबमोजिम सदस्यता नवीकरण गर्नुपर्नेछ ।

धारा- १३. सदस्यता-पत्र

- (१) सदस्यलाई अनुसूची- ५ बमोजिमको सदस्यता-पत्र प्रदान गरिनेछ ।
- (२) सङ्गठित सदस्यलाई अनुसूची- ६ बमोजिमको सङ्गठित सदस्यता-पत्र प्रदान गरिनेछ ।

अध्याय - तीन

केन्द्रीय निकाय

धारा- १४ केन्द्रीय निकायहरू

- (१) पार्टीका केन्द्रीय निकायहरू देहायबमोजिम हुनेछन् :
 - (क) राष्ट्रिय महाधिवेशन,
 - (ख) केन्द्रीय समिति,
 - (ग) केन्द्रीय अनुशासन आयोग,
 - (घ) केन्द्रीय लेखापरीक्षण आयोग,
 - (ङ) केन्द्रीय निर्वाचन आयोग,
 - (च) राष्ट्रिय परिषद्,
 - (छ) केन्द्रीय सल्लाहकार परिषद्,
 - (ज) केन्द्रीय ज्येष्ठ कम्युनिष्ट मञ्च ।

धारा- १५. राष्ट्रिय महाधिवेशन

- (१) एकताको राष्ट्रिय महाधिवेशन पार्टीको सर्वोच्च संस्था हुनेछ ।
- (२) राष्ट्रिय महाधिवेशन पाँच वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ ।

- (३) उपदफा २ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विशेष परिस्थितिमा केन्द्रीय समितिले यसको स्पष्टीकरणसहित बढीमा ६ महिनासम्म महाधिवेशनको समय सार्न सक्नेछ ।
- (४) २०७५ जेठ ३ गते नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी(माओवादी केन्द्र) र नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले) बीच एकीकरण भई २०७७ फागुन २३ गतेसम्म नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (नेकपा) को रूपमा कार्यरत रहेकोले उक्त समयावधि उपदफा २ को सन्दर्भमा गणना गरिने छैन ।
- (५) महाधिवेशनको स्थान, मिति र प्रतिनिधित्व केन्द्रीय समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
- (६) महाधिवेशन आफैले आवश्यक विधि, प्रक्रिया र संरचना तय गर्नेछ ।
- (७) राष्ट्रिय महाधिवेशनले पार्टीको विधान, राजनीतिक प्रतिवेदन, संगठनात्मक प्रतिवेदन र आवश्यक अन्य दस्तावेजहरू पारित गर्नेछ ।
- (८) केन्द्रीय समिति, केन्द्रीय निकाय र तिनका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको निर्वाचन राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट पारित विधान बमोजिम हुनेछ ।
- (९) पार्टी एकीकरण गरिएको सन्दर्भमा एकीकरण सम्बन्धी संयुक्त भेला वा केन्द्रीय समितिहरूको संयुक्त अधिवेशनले निर्णय गरेबमोजिम महाधिवेशनको आयोजना हुनेछ ।

धारा- १६. केन्द्रीय समिति

- (१) केन्द्रीय समिति दुई राष्ट्रिय महाधिवेशन बीचको पार्टीको सर्वोच्च अंग हुनेछ ।
- (२) केन्द्रीय समिति राष्ट्रिय महाधिवेशनप्रति उत्तरदायी हुनेछ ।
- (३) राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट नयाँ केन्द्रीय समिति निर्वाचित भएपछि पुरानो केन्द्रीय समिति स्वतः विघटन हुनेछ ।
- (४) राष्ट्रिय महाधिवेशनसम्मका लागि केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिमा देहायबमोजिम पदाधिकारी र सदस्यहरू रहनेछन्:
 - (क) अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, महासचिव, उपमहासचिव र सचिव सहित २९९ सदस्यीय केन्द्रीय समिति,
 - (ख) केन्द्रीय समितिको कूल सदस्य सङ्ख्याको बढीमा एकतिहाई सदस्य रहेको पोलिट्ब्युरो,
 - (ग) पोलिट्ब्युरोको कूल सदस्यको बढीमा एकतिहाई सदस्य रहेको स्थायी समिति,
 - (घ) दैनिक कार्य सञ्चालनका लागि अध्यक्षको नेतृत्वमा उपाध्यक्ष र महासचिव सहितको आवश्यक संख्यामा एक केन्द्रीय कार्यालय रहने छ ।
 - (ङ) केन्द्रीय कार्यालयको दैनिक प्रशासनिक कार्यहरू सम्पादन गर्नका लागि महासचिवको नेतृत्वमा उपमहासचिव, सचिव समेतको एक केन्द्रीय सचिवालय रहने छ ।
- (५) केन्द्रीय समितिको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:
 - (क) आफूमध्येबाट अध्यक्षसहित पदाधिकारी, स्थायी समिति र पोलिट्ब्युरोको निर्वाचन गर्ने,

- (ख) आवश्यक विषयमा पार्टीको दृष्टिकोण, नीति, योजना तथा कार्यक्रम तय गर्ने र पार्टीका नीति तथा निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
- (ग) केन्द्रीय पार्टी स्कुल सञ्चालन गर्ने,
- (घ) पार्टीका दस्तावेज, केन्द्रीय मुखपत्र र अन्य आवश्यक सामग्री सम्पादन तथा प्रकाशन गर्ने,
- (ङ) सदस्य, सङ्गठित सदस्य, मातहत समिति र पार्टीबाट सरकार, संसद् तथा विशेष जिम्मेवारीमा भएका व्यक्तिहरूलाई लेबी एवम् शुल्क तोक्ने र आर्थिक कोष निर्माण एवम् परिचालन गर्ने,
- (च) केन्द्रीय समितिका पदाधिकारी र सदस्यहरूको बरियताक्रम निर्धारण र कार्यविभाजन गर्ने,
- (छ) सिद्धान्त, नीति र कार्यक्रमका विषयमा बहस गर्नुपर्ने आवश्यकता महशुस भएमा छुट्टै बैठक वा कार्यशाला आयोजना गर्ने,
- (ज) पार्टीका मातहत समिति, सङ्गठित सदस्य र सदस्यलाई आवश्यक निर्देशन दिने र तिनका कार्यको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने,
- (झ) पार्टीसम्बद्ध जनवर्गीय, पेशागत तथा सामुदायिक सङ्गठनहरूलाई नीतिगत नेतृत्व दिने,
- (ञ) मातहत समितिबाट अनुशासनको कारबाहीमा परेका व्यक्ति तथा समितिको उजुरीमाथि आवश्यक छानविन गरी निर्णय दिने,
- (ट) पार्टीको एकता, हीत र सुरक्षामा खलल पार्ने मातहतका कुनै पनि समितिका निर्णयलाई बदर गर्ने, आफ्नो जिम्मेवारी पूरा नगर्ने तथा पार्टी निर्देशन पालना नगर्ने समितिलाई विघटन गर्ने र सङ्गठित सदस्य तथा सदस्यलाई आवश्यक कारबाही गर्ने,
- (ठ) सङ्घीय संसद्, नेपाल सरकार, प्रदेशसभा, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह सञ्चालनका लागि आवश्यक नीति निर्माण र नेतृत्व प्रदान गर्ने,
- (ड) अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा पार्टीको भाइचारा र मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध स्थापना, बिस्तार र सञ्चालन गर्ने,
- (ढ) मापदण्ड पूरा गरेका व्यक्तिलाई सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यता प्रदान गर्न सक्ने,
- (ण) जनता र राष्ट्रको पक्षमा विशिष्ट योगदान गरेका व्यक्तित्वहरूलाई सम्मान स्वरूप मानार्थ सदस्यता प्रदान गर्न सक्ने,
- (त) राष्ट्रिय महाधिवेशनप्रति उत्तरदायी भएर केन्द्रीय अनुशासन आयोग, केन्द्रीय निर्वाचन आयोग, केन्द्रीय लेखापरीक्षण आयोग गठन गर्ने र आवश्यक संख्यामा पार्टीका केन्द्रीय विभागहरू गठन गरी सञ्चालन गर्ने,
- (थ) पार्टीमा एकताबद्ध हुने वा प्रवेश गर्ने समूह वा व्यक्तिहरू मध्येबाट केन्द्रीय समितिमा बढीमा १० प्रतिशतसम्म सदस्य मनोनीत गर्ने,
- (द) पार्टी एकता र एकीकरणलाई अगाडि बढाउन आवश्यक निर्णय गर्ने,
- (ध) पार्टीको आधिकारिक धारणा सार्वजनिक गर्न केन्द्रीय प्रवक्ता तोक्ने,
- (न) पार्टीको कोष सञ्चालन गर्नका लागि सचिवहरूमध्ये एक जना सचिवलाई तोक्ने,

- (प) यस विधानमा उल्लेख नगरिएका विषय देखा परेमा र विशिष्ट परिस्थिति पैदा भएमा त्यस सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय गर्ने,
- (फ) आवश्यक कुनै खास विषयमा राष्ट्रिय सम्मेलन वा राष्ट्रिय भेला वा विस्तारित बैठकको आयोजना गर्न सक्ने ।

(६) पोलिट्ब्युरोको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) केन्द्रीय समितिका दुई बैठकबीचको अवधिमा राजनीतिक तथा सङ्गठनात्मक निर्णयहरू गर्ने र आवश्यक विषयमा पार्टीका नीति तथा दृष्टिकोण तय गर्ने,
- (ख) केन्द्रीय समितिको बैठकसमक्ष आफ्ना कामको प्रतिवेदन पेश गर्ने,
- (ग) आफूले गरेका निर्णयहरू अनुमोदनका लागि केन्द्रीय समितिको बैठकमा प्रस्तुत गर्ने,
- (घ) केन्द्रीय समितिप्रति उत्तरदायी रहने,
- (ङ) केन्द्रीय समितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(७) स्थायी समितिको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) पोलिट्ब्युरोका दुई बैठकहरू बीचको अवधिमा राजनीतिक तथा सङ्गठनात्मक निर्णयहरू गर्ने,
- (ख) आफूले गरेका निर्णयहरू अनुमोदनका लागि पोलिट्ब्युरो र केन्द्रीय समितिको बैठकमा प्रस्तुत गर्ने,
- (ग) पोलिट्ब्युरो र केन्द्रीय समितिको बैठकमा आफ्नो कामको प्रतिवेदन पेश गर्ने,
- (घ) केन्द्रीय समिति र पोलिट्ब्युरोप्रति उत्तरदायी रहने,
- (ङ) केन्द्रीय समिति र पोलिट्ब्युरोले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(८) केन्द्रीय कार्यालयको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) केन्द्रीय कार्यालय सञ्चालन गर्ने,
- (ख) केन्द्रीय स्तरका कार्ययोजना वा कार्यक्रमको प्रस्ताव तयार गर्ने,
- (ग) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिको बैठकका लागि कार्यसूची सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गर्ने,
- (घ) समसामयिक विषयमा पार्टीको धारणा सार्वजनिक गर्ने,
- (ङ) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिका निर्णयहरूलाई अन्तरपार्टी निर्देशन जारी गर्ने,
- (च) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सभा, सम्मेलन, गोष्ठी आदिमा प्रतिनिधि पठाउने,
- (छ) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(९) केन्द्रीय सचिवालयको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) केन्द्रीय कार्यालयको व्यवस्थापन गर्ने,
- (ख) लगतहरूको अभिलेखिकरण गर्ने,

- (ग) आर्थिक व्यवस्थापन गर्ने,
- (घ) कार्यालयका भौतिक सम्पत्तीहरूको संरक्षण गर्ने,
- (ङ) कार्यालयको निम्ति आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने,
- (च) केन्द्रीय विभाग, मातहत समिति, संसदीय दल, संयन्त्र, कार्यदललगायतका कामको प्रतिवेदन नियमित रूपमा प्राप्त गरी मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्ने र ती प्रतिवेदनहरू केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो तथा स्थायी समिति र केन्द्रीय कार्यालयमा प्रस्तुत गर्ने ।

(१०) अध्यक्षको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) पार्टीको प्रमुख नेताका रूपमा समग्र पार्टीको नेतृत्व गर्ने,
- (ख) राष्ट्रिय परिषद्, केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो, स्थायी समिति र केन्द्रीय कार्यालयको बैठकको अध्यक्षता गर्ने,
- (ग) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिका बैठकमा केन्द्रीय कार्यालयको आफ्नो तर्फबाट र एकताको राष्ट्रिय महाधिवेशन र राष्ट्रिय परिषद्को बैठकमा केन्द्रीय समितिका तर्फबाट राजनीतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने,
- (घ) महाधिवेशन, राष्ट्रिय परिषद्, केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो, स्थायी समिति र केन्द्रीय कार्यालयका निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
- (ङ) पार्टीको सिद्धान्त, कार्यक्रम, नीति र विधान कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
- (च) पार्टीका आधिकारिक निर्देशन र पत्राचारहरूमा हस्ताक्षर गर्ने ।
- (छ) राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका सम्मेलन र भेलाहरूमा पार्टीको प्रतिनिधित्व गर्ने,
- (ज) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने,

(११) उपाध्यक्षको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षले गर्ने सम्पूर्ण कार्यहरू गर्ने,
- (ख) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा कार्यवाहक अध्यक्षको जिम्मेवारी सम्हाल्ने,
- (ग) अध्यक्षले प्रत्यायोजन गरेका अन्य अधिकारहरूको प्रयोग गरी कार्य गर्ने,
- (घ) अध्यक्षको कार्यहरूमा सहयोग गर्ने र आवश्यक परामर्श दिने,
- (ङ) एकभन्दा बढी उपाध्यक्षहरू रहेको अवस्थामा उपाध्यक्षहरूबीचको कार्य विभाजन अनुरूपका कार्यहरू गर्ने ।
- (च) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो तथा कार्यालयले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने,

(१२) महासचिवको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन् :

- (क) अध्यक्षको निर्देशनमा राष्ट्रिय परिषद्, केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो, स्थायी समिति र केन्द्रीय कार्यालयको बैठकका कार्यसूची तयार गर्ने र बैठक बोलाउने,
- (ख) अध्यक्षको निर्देशनमा पार्टीका नीति एवम् निर्णयको कार्यान्वयनका लागि कार्ययोजना तयार गरी केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो, स्थायी समिति र केन्द्रीय कार्यालयको बैठक समक्ष प्रस्तुत गर्ने,

- (ग) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिका बैठकमा केन्द्रीय कार्यालयको तर्फबाट, राष्ट्रिय महाधिवेशन र राष्ट्रिय परिषद्को बैठकमा केन्द्रीय समितिको तर्फबाट सङ्गठनात्मक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने,
- (घ) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो, स्थायी समिति र केन्द्रीय कार्यालयका निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्न अध्यक्षलाई सहयोग गर्ने,
- (ङ) पार्टीको प्रशासकीय व्यवस्थापनको नेतृत्व र निर्देशन दिने,
- (च) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो, स्थायी समिति र केन्द्रीय कार्यालयले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(१३) उपमहासचिवको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन् :

- (क) महासचिवको अनुपस्थितिमा महासचिवले गर्ने सम्पूर्ण कार्यहरू गर्ने,
- (ख) महासचिवले तोकेका वा अधिकार प्रत्यायोजन गरेका अन्य कार्यहरू गर्ने,
- (ग) महासचिवले गर्ने कार्यहरूमा सहयोग गर्ने र आवश्यक परामर्श दिने,
- (घ) एक भन्दाबढी उपमहासचिव भएमा उपमहासचिवहरूबीच कार्य विभाजन अनुरूपका कार्यहरू गर्ने,
- (ङ) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो, स्थायी समिति र केन्द्रीय कार्यालयले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(१४) सचिवको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन् :

- (क) महासचिव र उपमहासचिवको अनुपस्थितिमा महासचिव र उपमहासचिवले गर्ने सम्पूर्ण कार्यहरू गर्ने,
- (ख) महासचिव र उपमहासचिवले प्रत्यायोजन गरेका अन्य अधिकारहरूको प्रयोग गरी कार्य गर्ने,
- (ग) महासचिव र उपमहासचिवको कार्यमा सहयोग गर्ने र आवश्यक परामर्श दिने,
- (घ) एकभन्दा बढी सचिवहरूको व्यवस्था भएमा सचिवहरूको बीचमा कार्यविभाजन भए अनुरूपका कार्यहरू गर्ने ।
- (ङ) केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो, स्थायी समिति र कार्यालयले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने,

(१५) प्रवक्ताका अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) राष्ट्रिय महाधिवेशन, राष्ट्रिय परिषद्, केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो, स्थायी समिति र केन्द्रीय कार्यालयका बैठकका निर्णयहरू सार्वजनिक गर्ने,
- (ख) पार्टीका आधिकारिक नीति, निर्णय एवम् धारणाहरू सार्वजनिक गर्ने ।

धारा- १७. केन्द्रीय अनुशासन आयोग

- (१) पार्टीको अनुशासनसम्बन्धी कार्यसम्पादन गर्न राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट निर्वाचित केन्द्रीय अनुशासन आयोग रहनेछ ।

- (२) आयोग राष्ट्रिय महाधिवेशनप्रति उत्तरदायी हुनेछ ।
- (३) आयोगमा अध्यक्ष र सचिवसहित १५ सदस्य रहनेछन् ।
- (४) आयोगका अध्यक्षको मर्यादा स्थायी समिति सदस्य सरह, सचिव र सदस्यहरूको मर्यादा केन्द्रीय समिति सदस्यसरह हुनेछ ।
- (५) केन्द्रीय अनुशासन आयोगका अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:
 - (क) कुनै पनि पार्टी समिति वा सदस्यले केन्द्रीय समितिबाट आफूमाथि भएको कारवाहीमा चित्त नबुझी दिएको पुनरावेदन ग्रहण गर्ने, आवश्यक छानविन तथा फैसला गर्ने र त्यसको कार्यान्वयनका लागि केन्द्रीय समितिमार्फत् वा सिधै सम्बन्धित समितिलाई निर्देशन दिने,
 - (ख) पार्टीका केन्द्रीय निकायका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूले पार्टी अनुशासन, निर्णय र निर्देशनको पालना गरे वा नगरेको अनुगमन गर्ने र गल्ती गर्नेमाथि अनुशासनको कारवाही गर्न सम्बन्धित निकायलाई निर्देशन दिने,
 - (ग) तोकिएबमोजिम पार्टी समितिका पदाधिकारी एवम् सदस्यहरू र पार्टीका तर्फबाट जनप्रतिनिधिमुलक संस्था एवम् लाभको पदमा रहेर काम गर्ने पार्टी सदस्यहरूको नियुक्ति हुँदा, बहाल रहँदा र अवकाश पाउँदाको सम्पत्ति विवरण लिने, आवश्यकताअनुसार छानविन, अद्यावधिक र सार्वजनिक गर्ने,
 - (घ) आयोगका अध्यक्ष, सचिव र सदस्यहरूको राजीनामा स्वीकृत गर्ने र निजहरूमाथि अनुशासनको कारवाही गर्ने,
 - (ङ) आयोगमा विचाराधीन मुद्दाको अनुसन्धान गर्ने सन्दर्भमा सम्बन्धित समितिका बैठकमा उपस्थित हुन सक्ने,
 - (च) अनुशासनको कारवाही र पुनरावेदनसँग सम्बन्धित निर्णयको लिखित जानकारी सरोकारवाला व्यक्ति तथा सम्बन्धित समितिलाई र सबै किसिमका निर्णयहरूको जानकारी केन्द्रीय समितिलाई दिने,
 - (छ) आफ्ना कामको प्रतिवेदन राष्ट्रिय महाधिवेशन, राष्ट्रिय परिषद् र केन्द्रीय समितिसमक्ष प्रस्तुत गर्ने,
 - (ज) आयोगका अध्यक्षले केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिका बैठकमा भागे लिने,
 - (झ) यस विधानमा अन्यत्र उल्लेख गरिएका कार्यहरू गर्ने ।

धारा- १८. केन्द्रीय लेखापरीक्षण आयोग

- (१) पार्टीको आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट निर्वाचित केन्द्रीय लेखापरीक्षण आयोग रहनेछ ।
- (२) आयोग राष्ट्रिय महाधिवेशनप्रति उत्तरदायी रहनेछ ।
- (३) आयोगमा अध्यक्ष र सचिवसहित १५ सदस्य रहनेछन् ।

- (४) आयोगका अध्यक्षको मर्यादा स्थायी समिति सदस्यसरह, सचिव र सदस्यहरूको मर्यादा केन्द्रीय समितिका सदस्यसरह हुनेछ ।
- (५) केन्द्रीय लेखापरीक्षण आयोगका अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्ः
- (क) केन्द्रीय समिति, प्रदेश समिति, जिल्ला समिति, नगर/गाउँ समिति र पार्टी सम्बद्ध जनवर्गीय, पेशागत र सामुदायिक सङ्गठनहरूको केन्द्रीय तहको आय-व्ययको लेखापरीक्षण गरी सुभावसहितको प्रतिवेदन तयार पार्ने र कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित समितिमा प्रस्तुत गर्ने,
- (ख) लेखा तथा आर्थिक व्यवस्थापनसम्बन्धी आवश्यक नीति-नियम बनाई निर्णय र कार्यान्वयनका लागि केन्द्रीय समितिमा पेस गर्ने,
- (ग) केन्द्रीय कार्यालयसँग समन्वय गरी लेखा तथा आर्थिक व्यवस्थापनसम्बन्धी प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने,
- (घ) लेखापरीक्षणसम्बन्धी कामका सन्दर्भमा सम्बन्धित समितिको बैठकमा उपस्थित हुन सक्ने,
- (ङ) आफ्ना कामको प्रतिवेदन राष्ट्रिय महाधिवेशन, राष्ट्रिय परिषद् र केन्द्रीय समिति समक्ष प्रस्तुत गर्ने,
- (च) राष्ट्रिय परिषदले आयोगका अध्यक्ष, सचिव र सदस्यहरूको राजीनामा स्वीकृत गर्ने र निजहरूमाथि अनुशासनको कारवाही गर्ने,
- (छ) आयोगका अध्यक्षले केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिका बैठकमा भाग लिने,
- (ज) यस विधानमा अन्यत्र उल्लेख गरिएका कार्यहरू गर्ने ।

धारा- १९. केन्द्रीय निर्वाचन आयोग

- (१) पार्टीको आन्तरिक निर्वाचन गर्न राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट निर्वाचित केन्द्रीय निर्वाचन आयोग रहनेछ ।
- (२) आयोग राष्ट्रिय महाधिवेशनप्रति उत्तरदायी हुनेछ ।
- (३) आयोगमा अध्यक्ष र सचिवसहित १५ सदस्य रहनेछन् ।
- (४) आयोगका अध्यक्षको मर्यादा स्थायी समिति सदस्यसरह, सचिव र सदस्यहरूको मर्यादा केन्द्रीय समिति सदस्यसरह हुनेछ ।
- (५) केन्द्रीय निर्वाचन आयोगका अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्ः
- (क) पार्टीको आन्तरिक निर्वाचनसम्बन्धी नियमावली निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
- (ख) प्रदेश र स्थानीय तहका पार्टी समितिका पदाधिकारी एवम् सदस्यहरूको निर्वाचन गराउने,
- (ग) पार्टीसम्बद्ध जनवर्गीय, पेशागत र सामुदायिक सङ्गठनका केन्द्रीय निकायहरूको निर्वाचन गराउने,
- (घ) आफूले गराउने निर्वाचनका लागि सम्बन्धित पार्टी समितिको सहयोगमा आवश्यक जनशक्ति परिचालन गर्ने,

- (ड) आफ्ना कामको प्रतिवेदन राष्ट्रिय महाधिवेशन, राष्ट्रिय परिषद् र केन्द्रीय समिति समक्ष प्रस्तुत गर्ने,
- (च) आयोगका अध्यक्ष, सचिव र सदस्यहरूको राजीनामा स्वीकृत गर्ने र निजहरूमाथि अनुशासनको कारबाही गर्ने,
- (छ) आयोगका अध्यक्षले केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिका बैठकमा भाग लिने,
- (ज) यस विधानमा अन्यत्र उल्लेख गरिएका कार्यहरू गर्ने ।

धारा- २०. आयोगहरू स्वायत्त निकाय हुने

- (१) केन्द्रीय अनुशासन आयोग, केन्द्रीय लेखापरीक्षण आयोग र केन्द्रीय निर्वाचन आयोग स्वायत्त निकाय हुनेछन् । यी आयोगहरूले विधानको अधीनमा रही आफ्नो कार्यसम्पादन नियमावली आफैँ बनाई स्वतन्त्र ढङ्गले काम गर्नेछन् ।
- (२) आयोगका पदाधिकारी र सदस्यहरू पार्टीका अन्य कुनै समिति, निकाय वा जनवर्गीय, पेशागत वा सामुदायिक सङ्गठनमा सङ्गठित हुने छैनन् ।

धारा- २१. राष्ट्रिय परिषद्

- (१) देहायबमोजिमका पदाधिकारी र सदस्यहरू रहेको राष्ट्रिय परिषद् रहनेछः
 - (क) केन्द्रीय समितिका पदाधिकारी र सदस्यहरू,
 - (ख) केन्द्रीय अनुशासन आयोग, केन्द्रीय लेखापरीक्षण आयोग, केन्द्रीय निर्वाचन आयोगका पदाधिकारी र सदस्यहरू,
 - (ग) केन्द्रीय सल्लाहकार परिषद् र केन्द्रीय ज्येष्ठ कम्युनिष्ट मञ्चका पदाधिकारी र सदस्यहरू,
 - (घ) प्रदेश समितिका पदाधिकारी र सचिवालय सदस्यहरू,
 - (ङ) जिल्ला समितिका अध्यक्षहरू,
 - (च) केन्द्रीय विभागका सचिवहरू,
 - (छ) पार्टीसम्बद्ध जनवर्गीय, पेशागत तथा सामुदायिक सङ्गठनका केन्द्रीय अध्यक्ष, संयोजकहरू वा प्रमुखहरू,
 - (ज) उपर्युक्त पदेन सदस्य सङ्ख्याको १० प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी केन्द्रीय समितिबाट मनोनीत सदस्यहरू ।
- (२) राष्ट्रिय परिषद्का अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्ः
 - (क) केन्द्रीय समितिका तर्फबाट प्रस्तुत राजनीतिक तथा सङ्गठनात्मक प्रतिवेदनमाथि छलफल गरी सुझाव दिने,
 - (ख) केन्द्रीय आयोगका तर्फबाट प्रस्तुत प्रतिवेदनहरूमाथि छलफल गरी सुझाव दिने,
 - (ग) केन्द्रीय आयोगका कुनै पदाधिकारी वा सदस्यले पार्टीको सिद्धान्त, कार्यक्रम, नीति र विधानविपरीत काम गरेमा निजलाई पदमुक्त गर्ने वा अनुशासनको कारबाही गर्ने र त्यस्तो निर्णय अनुमोदनका लागि राष्ट्रिय महाधिवेशनसमक्ष प्रस्तुत गर्ने,

- (घ) आयोगका रिक्त पदाधिकारीहरूको नियुक्ति गर्ने,
- (ङ) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक विषयहरूमा प्रस्तावहरू पारित गर्ने ।

धारा- २२. केन्द्रीय सल्लाहकार समिति

- (१) पार्टी केन्द्रीय समितिलाई आवश्यक सल्लाह दिनका लागि केन्द्रीय समितिमा कार्य गरिसकेका, पार्टीमा लामो समयदेखि योगदान पुऱ्याउँदै आइरहेका वरिष्ठ व्यक्तित्वहरू र विषय विज्ञहरू समेत रहेको एक सल्लाहकार समिति गठन गरिने छ ।
- (२) केन्द्रीय समितिले आफ्नो कूल सदस्य सङ्ख्याको ५० प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी अध्यक्ष, सचिव र सदस्यसहित सल्लाहकार समिति गठन गर्न सक्नेछ ।
- (३) सल्लाहकार समितिका अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:
 - (क) अध्यक्षले सम्बन्धित समितिका अध्यक्षसँग परामर्श गरी बैठक बोलाउन सचिवलाई निर्देशन दिने र बैठकको अध्यक्षता गर्ने,
 - (ख) सचिवले अध्यक्षको निर्देशनमा परिषद्को बैठक बोलाउने र बैठक सञ्चालन गर्ने,
 - (ग) केन्द्रीय समितिलाई विभिन्न विषयमा सल्लाह तथा सुझाव दिने ।
- (४) अध्यक्षको मर्यादा स्थायी समिति सदस्यसरह, सचिव र सदस्यहरूको मर्यादा केन्द्रीय समिति सदस्यसरह हुनेछ ।
- (५) अध्यक्षले केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिको बैठकमा भाग लिनेछन् ।

धारा- २३. केन्द्रीय ज्येष्ठ कम्युनिष्ट मञ्च

- (१) केन्द्रीय समितिले कम्युनिष्ट आन्दोलनमा महत्वपूर्ण योगदान गरेका अनुभवी व्यक्तिहरू रहेको ज्येष्ठ कम्युनिष्ट मञ्च गठन गर्न सक्नेछ ।
- (२) ज्येष्ठ कम्युनिष्ट मञ्चमा अध्यक्ष, सचिव र आवश्यक सङ्ख्यामा सदस्यहरू रहनेछन् ।
- (३) केन्द्रीय ज्येष्ठ कम्युनिष्ट मञ्चका अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:
 - (क) अध्यक्षले सम्बन्धित समितिका अध्यक्षसँग परामर्श गरी बैठक बोलाउन सचिवलाई निर्देशन दिने र बैठकको अध्यक्षता गर्ने,
 - (ख) सचिवले अध्यक्षको निर्देशनमा मञ्चको बैठक बोलाउने र बैठक सञ्चालन गर्ने,
 - (ग) मञ्चका पदाधिकारी एवम् सदस्यले आफ्ना अनुभवद्वारा युवा पुस्तालाई प्रशिक्षित र उत्प्रेरित गर्ने ।
 - (घ) मञ्चले पार्टी निर्माण र आन्दोलनको विकासको क्रममा प्राप्त अनुभव तथा शिक्षाहरूद्वारा पार्टीलाई समृद्ध गर्न सहयोग र प्रेरित गर्ने ।
- (४) अध्यक्षको मर्यादा स्थायी समिति सदस्य सरह र सचिव तथा सदस्यहरूको मर्यादा केन्द्रीय समिति सदस्य सरह हुनेछ ।
- (५) अध्यक्षले केन्द्रीय समिति, पोलिट्ब्युरो र स्थायी समितिको बैठकमा भाग लिनेछन् ।

अध्याय - चार

प्रदेश, उपत्यका विशेष समिति, सम्पर्क समन्वय समिति र प्रवास समिति

धारा -२४. प्रदेश समिति

- (१) प्रदेशमा अधिवेशनबाट निर्वाचित प्रदेश समिति रहनेछ ।
- (२) प्रदेश समितिमा अध्यक्ष उपाध्यक्ष, सचिव, कोषाध्यक्षसहित बढीमा १७५ सदस्य रहनेछन् । उक्त प्रदेशमा कार्यरत पार्टी केन्द्रीय समिति सदस्यहरु पदेन रहनेछन् ।
- (३) प्रदेश समितिका अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन् :
 - (क) आफ्नो समितिको कूल सदस्य सङ्ख्याको बढीमा एक तिहाई सदस्य रहेको सचिवालय र बढीमा नौ सदस्य रहेको कार्यालय गठन गर्ने,
 - (ख) नियमित रुपमा बैठक बसी आफ्नो प्रदेशको पार्टी कामको योजना निर्माण गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
 - (ग) केन्द्रीय समितिका निर्देशन र आफ्नो समितिका निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
 - (घ) प्रदेशको समग्र विकास र आर्थिक-सामाजिक रूपान्तरणको योजना निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने,
 - (ङ) पार्टी दस्तावेज तथा अन्य प्रचार सामग्रीहरू सम्पादन, प्रकाशन र बिक्री-वितरण गर्ने,
 - (च) आफ्नो समिति र मातहतका नेता-कार्यकर्ताहरूको क्षमता बृद्धिका लागि पार्टी स्कूल र प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने,
 - (छ) प्रदेश सभा, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहमा कार्यरत पार्टी नेता तथा कार्यकर्तालाई राजनीतिक नेतृत्व प्रदान गर्ने, उनीहरूलाई पार्टीको नीति निर्देशन एवम् प्रशिक्षण दिने र जनताको हितमा परिचालन गर्ने,
 - (ज) प्रदेश समितिका सदस्यहरू, मातहतको समिति र प्रदेशमा विशेष जिम्मेवारीमा रहेका व्यक्तिहरूलाई लेबी तोक्ने र आर्थिक कोष निर्माण एवम् परिचालन गर्ने,
 - (झ) सङ्गठित सदस्यता नम्बर प्रदान गर्न नगर/गाउँ समितिको निर्णय र सो सम्बन्धि जिल्ला समितिको सिफारिस बमोजिम सदस्यता नम्बर प्रदान गर्ने तथा अभिलेख राख्न केन्द्रीय सङ्गठन विभागमा पठाउने,
 - (ञ) अनुशासनात्मक कारबाहीमा परी समिति विघटन भएको वा विधानले निर्धारण गरेको अवधि समाप्त भएको अवस्थामा जिल्ला सङ्गठन समिति निर्माण गर्नका लागि केन्द्रीय समितिसमक्ष सिफारिश गर्ने र केन्द्रीय समितिबाट स्वीकृत भएपश्चात् कार्यान्वयन गर्ने,
 - (ट) आफ्नो तहको अधिवेशन आयोजना गर्ने,
 - (ठ) आफ्नो समितिका सदस्यहरूको बरियताक्रम तोक्ने र कार्यविभाजन गर्ने,
 - (ड) आफ्नो समितिको कूल सङ्ख्याको ५० प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी प्रदेश स्तरीय सल्लाहकार समिति र आवश्यकता अनुसार ज्येष्ठ कम्युनिष्ट मञ्च गठन गरी अधिकार र कर्तव्य तोक्ने ।

- (ढ) आफ्नो तहका जनवर्गीय, पेशागत र सामुदायिक सङ्गठनहरूलाई राजनीतिक नेतृत्व प्रदान गर्ने,
 - (ण) आफ्ना कामहरूको प्रतिवेदन र आर्थिक विवरण नियमित रूपमा केन्द्रीय समितिमा पठाउने,
 - (त) महाधिवेशनको लागि प्रतिनिधि चयन गर्ने ।
 - (थ) यस विधानमा अन्यत्र उल्लेख गरिएका र तोकिएबमोजिमका कार्यहरू गर्ने ।
- (४) प्रदेश सचिवालयका अधिकार र कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछन्:
- (क) प्रदेश समितिको कार्यालय सञ्चालन गर्ने,
 - (ख) प्रदेशस्तरबाट तयार गरिनुपर्ने कार्ययोजना र कार्यक्रमको प्रस्ताव तयार गर्ने,
 - (ग) प्रदेश परिषद् र प्रदेश समितिको बैठकका लागि कार्यसूची सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गर्ने,
 - (घ) प्रदेश तहका विभाग, मातहत समिति, प्रदेशसभा दल, संयन्त्र, कार्यदललगायतका कामको प्रतिवेदन नियमित रूपमा प्राप्त गरी मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्ने र प्रदेश समितिमा प्रस्तुत गर्ने,
 - (ङ) प्रदेश समितिका दुई बैठकबीचको अवधिमा राजनीतिक तथा सङ्गठनात्मक निर्णयहरू गर्ने र आफूले गरेका निर्णयहरू अनुमोदनका लागि प्रदेश समितिमा प्रस्तुत गर्ने,
 - (च) समसामयिक विषयमा पार्टीका धारणा सार्वजनिक गर्ने,
 - (छ) प्रदेश समिति र सचिवालयका निर्णयानुरूप मातहत समिति र सदस्यहरूलाई निर्देशन जारी गर्ने,
 - (ज) प्रदेश समितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।
- (५) प्रदेश कार्यालय :
- (क) प्रदेश समितिले आफ्नो समितिका अध्यक्ष र सचिवसहित प्रदेश कार्यालय गठन गर्नेछ ।
 - (ख) प्रदेश कार्यालयका अधिकार र कर्तव्य प्रदेश समितिले तोकेबमोजिम हुनेछन् ।
- (६) प्रदेश समिति अध्यक्षको अधिकार र कर्तव्य:
- (क) समितिलाई समग्र काममा नेतृत्व गर्ने,
 - (ख) प्रदेश परिषद्, प्रदेश समिति, सचिवालय र प्रदेश कार्यालयका बैठकको अध्यक्षता गर्ने,
 - (ग) समितिको बैठकमा कार्यालय र प्रदेश परिषद् तथा अधिवेशनमा समितिको तर्फबाट राजनीतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने,
 - (घ) प्रदेश अधिवेशन, परिषद् र समितिका निर्णय कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
 - (ङ) समितिका समग्र कामको अनुगमन गर्ने,
 - (च) समितिको आय-व्ययको लेखा राख्न लगाउने,
 - (च) समितिले तोकेका अन्य कामहरू गर्ने ।

(७) प्रदेश समिति सचिवका अधिकार र कर्तव्य:

- (क) अध्यक्षको परामर्शमा प्रदेश समितिको बैठक बोलाउने,
- (ख) अध्यक्षको परामर्शमा कार्यसूची तथा कार्ययोजना बनाई बैठकमा प्रस्तुत गर्ने,
- (ग) कार्यालय सञ्चालन गर्ने तथा सङ्गठनात्मक अभिलेख राख्ने,
- (घ) सङ्गठनात्मक कामको अनुगमन गर्ने,
- (ङ) समितिको बैठकमा कार्यालयको तर्फबाट र परिषद् तथा अधिवेशनमा समितिको तर्फबाट सङ्गठनात्मक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने,
- (च) समितिले तोकेका अन्य कामहरू गर्ने ।

धारा- २५. प्रदेश परिषद्

(१) प्रदेश परिषद्मा देहायबमोजिमका पदाधिकारी र सदस्यहरू रहनेछन्:

- (क) प्रदेश समितिका पदाधिकारी र सदस्यहरू,
- (ख) प्रदेश सल्लाहकार परिषद् र ज्येष्ठ कम्युनिष्ट मञ्चका पदाधिकारी र सदस्यहरू,
- (ग) जिल्ला समितिका पदाधिकारी र सचिवालय सदस्यहरू,
- (घ) प्रदेश विभागका सचिवहरू,
- (ङ) पार्टी सम्बद्ध जनवर्गीय, पेशागत तथा सामुदायिक सङ्गठनका प्रदेश अध्यक्ष, संयोजक वा प्रमुखहरू,
- (च) नगर/गाउँ समितिका अध्यक्षहरू,
- (छ) पालिका प्रमुखहरू,
- (ज) उपर्युक्त पदेन सदस्य सङ्ख्याको १० प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी प्रदेश समितिबाट मनोनित सदस्यहरू ।

(२) प्रदेश परिषद्का अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन् :

- (क) प्रदेश समितिका तर्फबाट प्रस्तुत राजनीतिक तथा सङ्गठनात्मक प्रतिवेदनमाथि छलफल गरी सुझाव दिने,
- (ख) प्रदेश स्तरीय महत्वका समसामयिक विषयमा प्रस्तावहरू पारित गर्ने ।

धारा- २६. काठमाडौं उपत्यका विशेष समिति

(१) काठमाडौं उपत्यकामा केन्द्रीय समितिले तोकेको जनवर्गीय र पेशागत संगठनहरूमा कार्यरत विभिन्न स्तरका पार्टी सदस्यहरूको बीचमा पार्टीको संगठनात्मक कार्यको लागि अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव, कोषाध्यक्ष र सहसचिव सहित १५१ सदस्यीय उपत्यका विशेष समिति रहने छ ।

(२) उक्त क्षेत्रमा कार्यरत पार्टीका केन्द्रीय सदस्यहरू पदेन सदस्य रहनेछन् ।

(३) यस प्रदेशको बरियता स्तर भौगोलिक प्रदेश सरहको हुनेछ ।

(४) उपत्यका विशेष समितिको अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन् :

- (क) आफ्नो समितिको कूल सदस्य सङ्ख्याको बढीमा एक तिहाई सदस्य रहेको सचिवालय र बढीमा नौ सदस्य रहेको कार्यालय गठन गर्ने,

- (ख) नियमित रूपमा बैठक बसी आफ्नो कार्यक्षेत्रको पार्टी कामको योजना निर्माण गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
- (ग) केन्द्रीय समितिका निर्देशन र आफ्नो समितिका निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
- (घ) पार्टी दस्तावेज तथा अन्य प्रचार सामग्रीहरू सम्पादन, प्रकाशन र बिक्री-वितरण गर्ने,
- (ङ) आफ्नो समिति र मातहतका नेता-कार्यकर्ताहरूको क्षमता बृद्धिका लागि पार्टी स्कुल र प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने,
- (च) आफ्नो मातहतका जनवर्गीय तथा पेशागत संगठनहरूलाई राजनीतिक नेतृत्व प्रदान गर्ने, उनीहरूलाई पार्टीको नीति निर्देशन एवम् प्रशिक्षण दिने र जनताको हितमा परिचालन गर्ने,
- (छ) उपत्यका विशेष समिति सदस्यहरूको लेबी तोक्ने, कोष सञ्चालन गर्ने,
- (ज) संगठित सदस्यलाई सदस्यता नम्बर दिने,
- (झ) अधिवेशन आयोजना गर्ने,
- (ञ) बरियता तोक्ने,
- (ट) आफ्ना कामहरूको प्रतिवेदन र आर्थिक दायित्व नियमित रूपमा केन्द्रीय समितिमा पठाउने,
- (ठ) यस विधानमा अन्यत्र उल्लेख गरिएका र तोकिएबमोजिमका कार्यहरू गर्ने ।
- (ड) महाधिवेशनको लागि प्रतिनिधि चयन गर्ने ।
- (ढ) उपत्यका विशेष समितिको पदाधिकारी, अधिकार र कर्तव्य तथा सदस्यहरूको योग्यता भौगोलिक प्रदेश समिति सरह हुनेछन् ।

धारा-२७. केन्द्रीय सम्पर्क समन्वय समिति

- (१) विभिन्न जिल्लाबाट काठमाडौँ उपत्यकामा आई अस्थायी बसोबास गर्ने सङ्गठित सदस्यहरूमध्येबाट केन्द्रीय समितिले प्रदेश समिति स्तरको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव, कोषाध्यक्ष र सहसचिव सहित १५१ सदस्यीय सम्पर्क समन्वय समिति गठन गरिनेछ ।
- (२) सम्पर्क समन्वय समितिको पदाधिकारी, अधिकार र कर्तव्य तथा सदस्यहरूको योग्यता भौगोलिक प्रदेश समिति सरह हुनेछन् ।
- (३) केन्द्रीय समिति अन्तर्गत विभिन्न भौगोलिक प्रदेश अनुसार जिल्ला समिति सरहका समितिहरू गठन गरिनेछन् ।

धारा-२८. प्रवास समिति

विभिन्न कारणवस नेपाल बाहिर प्रवासमा रहेका नेपी नागरिकहरूको बीचमा सम्पर्क, सम्बन्ध गर्न, उनीहरूमा देशभक्ति एवं एकताको भवना जागृत गराइराख्न, उनीहरूको हकहित रक्षा गर्न र समस्या समाधानका लागि सहजीकरण गर्न पार्टीले सान्दर्भिक संगठन र विधिद्वारा भूमिका खेल्नेछ । त्यसको बारेमा ठोस नीति, योजना र निर्देशनद्वारा स्पष्ट पारिनेछ ।

धारा ५० अनुसार प्रवासी नेपालीहरुका बीचमा काम गर्ने एक प्रवास समिति रहने छ । यसको ठोस संरचना नीति योजना प्रवास निर्देशिका बमोजिम हुनेछ ।

अध्याय - पाँच

स्थानीय समिति

धारा- २९. स्थानीय समितिहरू

(१) पार्टीका स्थानीय समितिहरू देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) जिल्ला समिति,
- (ख) प्रतिनिधिसभा निर्वाचन क्षेत्र समन्वय समिति,
- (ग) प्रदेशसभा निर्वाचन क्षेत्र समन्वय समिति,
- (घ) महानगर/उपमहानगर/नगर/गाउँ समिति
- (ङ) वडा/शाखा समिति
- (च) टोल समिति
- (छ) पार्टी सेल

(२) काठमाडौं उपत्यकामा केन्द्रीय समितिले निर्णय गरे अनुसार काठमाडौं उपत्यका विशेष समिति मातहत विशेष जिल्ला समिति रहनेछन्:-

- (क) मजदुर विशेष जिल्ला समिति,
- (ख) युवा-विद्यार्थी विशेष जिल्ला समिति,
- (ग) पेशागत विशेष जिल्ला समिति,
- (घ) उद्यमी-व्यवसायी विशेष जिल्ला समिति,
- (ङ) केन्द्रीय कार्यालय विशेष जिल्ला समितिहरू,

(३) विशेष जिल्ला समिति मातहतमा स्थानीय पालिका, वडा, टोल र सेल स्तरका क्रमशः महाशाखा, शाखा, इकाई र सेलहरू आवश्यक संख्यामा गठन गरी सञ्चालन गरिने छ ।

(४) सम्पर्क समन्वय समितिको मातहतमा जिल्ला समिति सरहका प्रदेश सम्पर्क समिति रहनेछन् ।

(५) प्रदेश सम्पर्क समिति मातहतमा स्थानीय पालिका स्तरको जिल्ला सम्पर्क समिति, वडा स्तरको पालिका सम्पर्क समिति, पालिका सम्पर्क समिति अन्तरगत नगर/गाउँ सम्पर्क समिति, नगर/गाउँ सम्पर्क समिति अन्तरगत सेलहरू आवश्यक संख्यामा गठन गरी सञ्चालन गरिनेछ ।

(६) प्रदेश सम्पर्क समिति लगायत विशेष जिल्ला समितिका अधिकार, कर्तव्य र पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको योग्यता जिल्ला समिति सरह हुनेछन् ।

- (७) विशेष समिति र सम्पर्क समन्वय समिति अन्तरगतका समितिहरूको सदस्य संख्या सम्बन्धित भूगोल समितिको सदस्य संख्याभन्दा बढी हुनेछैन ।
- (८) स्थानीय समितिको सदस्य सङ्ख्या बढीमा देहायबमोजिम हुनेछ :
- (क) भूगोलका जिल्ला समिति- ९९ सम्बन्धित जिल्लामा कार्यरत प्रदेश समितिका सदस्यहरू पदेन सदस्य रहने छन् ।
- (ख) विशेष जिल्ला समिति- ६५,
- (ग) महानगर समिति- ९९,
- (घ) उपमहानगर समिति- ८१,
- (ङ) नगर समिति- ६५,
- (च) गाउँ समिति- ५५,
- (छ) महानगरका वडा समिति- ४१,
- (ज) उपमहानगरका वडा समिति- ३१,
- (झ) नगर र गाउँका वडा र शाखा समिति- २१,
- (ञ) नगर र गाउँका टोल समिति- १५,
- (ट) पार्टी सेल- ११,
- (ठ) सदस्यहरू टोल तहमा गठन हुने साधारणसभामा सङ्गठित हुनेछन् ।
- (ड) केन्द्रीय कार्यालयमा कार्यरत सदस्यहरूको विभिन्न स्तरका विशेष समितिहरू रहनेछन् ।
- (९) सबै स्थानीय समितिहरूमा आफ्नो तहको अधिवेशनबाट निर्वाचित अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव, कोषाध्यक्ष र सदस्यहरू रहनेछन् ।
- (१०) एकभन्दा बढी प्रतिनिधिसभा निर्वाचन क्षेत्र भएको जिल्लामा देहायबमोजिमका पदाधिकारी र सदस्यहरू रहेको प्रतिनिधिसभा निर्वाचन क्षेत्र समन्वय समिति रहनेछ :
- (क) जिल्ला समितिले आफ्नो समितिका सदस्यमध्येबाट तोकेको संयोजक र सचिव,
- (ख) सम्बन्धित निर्वाचन क्षेत्रअन्तर्गत कार्यक्षेत्र भएका जिल्ला समिति सदस्यहरू,
- (ग) सम्बन्धित निर्वाचन क्षेत्रअन्तर्गतका महानगर, उपमहानगर, नगर र गाउँ समितिका पदाधिकारीहरू,
- (घ) पदेन सङ्ख्याको १० प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी सम्बन्धित जिल्ला समितिबाट मनोनीत सदस्यहरू,
- (ङ) पार्टीको तर्फबाट निर्वाचित सम्बन्धित निर्वाचन क्षेत्रका प्रतिनिधिसभा तथा प्रदेशसभाका सदस्य र महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका र गाउँपालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख, अध्यक्ष र उपाध्यक्ष र वडा अध्यक्ष आमन्त्रित हुनेछन् ।
- (११) प्रदेशसभा निर्वाचन क्षेत्रमा देहायबमोजिमका पदाधिकारी र सदस्यहरू रहेको प्रदेशसभा निर्वाचन क्षेत्र समन्वय समिति रहनेछ :
- (क) जिल्ला समितिले आफ्नो समितिका सदस्यमध्येबाट तोकेका संयोजक र सचिव,
- (ख) सम्बन्धित निर्वाचन क्षेत्रअन्तर्गत कार्यक्षेत्र भएका जिल्ला समिति सदस्यहरू,
- (ग) सम्बन्धित निर्वाचन क्षेत्रअन्तर्गतका महानगर, उपमहानगर, नगर र गाउँ समितिका पदाधिकारीहरू,

- (घ) पदेन सङ्ख्याको १० प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी सम्बन्धित जिल्ला समितिबाट मनोनित सदस्यहरू,
- (ङ) पार्टीको तर्फबाट निर्वाचित सम्बन्धित निर्वाचन क्षेत्रका प्रतिनिधिसभा तथा प्रदेशसभाका सदस्य र महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका र गाउँपालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख र अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र वडा सदस्यहरू आमन्त्रित हुनेछन् ।
- (१२) महानगर समितिको मर्यादा जिल्ला समितिसरह र उपमहानगर समितिको मर्यादा प्रतिनिधिसभा निर्वाचन क्षेत्र समन्वय समितिसरह हुनेछ ।
- (१३) स्थानीय समितिका अधिकार र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछन्:
- (क) आफ्नो तहमा समितिको कूल सदस्य सङ्ख्याको एक तिहाईभन्दा बढी नहुने गरी सचिवालय गठन गर्ने,
- (ख) नियमित रूपमा बैठक बसी आफ्नो कार्यक्षेत्रको समग्र पार्टी कामको योजना निर्माण गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
- (ग) आफ्नो समितिका सदस्यहरूको बरियताक्रम तोक्ने र कार्यविभाजन गर्ने,
- (घ) आफ्नो कार्यक्षेत्रको समग्र विकास र आर्थिक-सामाजिक रूपान्तरणको योजना निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने,
- (ङ) पार्टी दस्तावेज तथा अन्य सामग्रीहरूको प्रकाशन र बिक्री-वितरण गर्ने,
- (च) आफ्नो समिति र मातहतका नेता-कार्यकर्ताहरूको क्षमता बृद्धिका लागि पार्टी स्कुल र प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने,
- (छ) आफ्नो तहमा पार्टीका तर्फबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूलाई विशेष जिम्मेवारी प्रदान गर्ने, उनीहरूलाई पार्टीको नीति र निर्देशन अनुरूप प्रशिक्षण दिने र जनताको हितमा परिचालन गर्ने,
- (ज) आफ्नो समितिका सदस्य, मातहत समिति र आफ्नो सिफारिशमा विभिन्न निकायहरूमा नियुक्ति प्राप्त व्यक्तिहरूलाई लेबी तोक्ने र आर्थिक कोष निर्माण एवम् परिचालन गर्ने,
- (झ) आफ्नो तहको अधिवेशन आयोजना गर्ने,
- (ञ) आफ्नो समितिका कूल सदस्य सङ्ख्याको ५० प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी सल्लाहकार समिति र आवश्यकता अनुसार ज्येष्ठ कम्युनिष्ट मञ्च गठन गर्ने र अधिकार तथा कर्तव्य तोक्ने,
- (ट) आफ्नो तहका जनवर्गीय, पेशागत तथा सामुदायिक सङ्गठनहरूलाई राजनीतिक नेतृत्व प्रदान गर्ने,
- (ठ) माथिल्लो समितिका निर्देशन र निर्णयहरूको कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
- (ड) आफ्ना कामको प्रतिवेदन र आर्थिक दायित्व नियमित रूपमा माथिल्लो समितिमा पठाउने,
- (ढ) यस विधानमा अन्यत्र उल्लेख गरिएका र तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।
- (ण) विशेष समितिहरूको कामको प्रकृति अनुसार अधिकार र कर्तव्य भौगोलिक स्थानीय समिति सरह हुनेछ ।

(१४) स्थानीय समितिका सचिवालयको अधिकार र कर्तव्य:

- (क) आफ्नो समितिको कार्यालय सञ्चालन गर्ने,
- (ख) समितिको बैठकका लागि कार्यसूची सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गर्ने,
- (ग) कार्ययोजना र कार्यक्रमको प्रस्ताव तयार गर्ने र समितिको बैठकमा प्रस्तुत गर्ने,
- (घ) आफ्नो तहका विभाग, मातहत समिति, स्थानीय तह दल, संयन्त्र, कार्यदललगायतका कामको प्रतिवेदन नियमित रूपमा प्राप्त गरी मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्ने र समितिमा प्रस्तुत गर्ने,
- (ङ) समितिका दुई बैठकबीचको अवधिमा राजनीतिक तथा सङ्गठनात्मक निर्णयहरू गर्ने र आफूले गरेका निर्णयहरू अनुमोदनका लागि समितिमा प्रस्तुत गर्ने,
- (च) समसामयिक विषयमा पार्टीका धारणा सार्वजनिक गर्ने,
- (छ) समिति र सचिवालयका निर्णयानुरूप मातहत समिति र सदस्यहरूलाई निर्देशन जारी गर्ने,
- (ज) आफ्नो समितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(१५) स्थानीय समितिका कार्यालय:

- (क) स्थानीय समितिहरूले आफ्नो समितिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव, कोषाध्यक्ष र सहसचिव सहित बढिमा ७ सदस्यीय कार्यालय गठन गर्नेछन्,
- (ख) कार्यालयका अधिकार र कर्तव्य सम्बन्धित स्थानीय समितिले तोके बमोजिम हुनेछन् ।

(१६) स्थानीय समितिको अध्यक्षका अधिकार र कर्तव्य:

- (क) समितिलाई समग्र काममा नेतृत्व गर्ने,
- (ख) समितिका बैठकको अध्यक्षता गर्ने,
- (ग) समितिका बैठक र अधिवेशनमा प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने,
- (घ) आफ्नो अधिवेशन र समितिका निर्णय कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
- (ङ) समितिका समग्र कामको अनुगमन गर्ने,
- (च) समितिको आय-व्ययको लेखा राख्न लगाउने,
- (छ) आफ्नो समितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(१७) स्थानीय समितिको उपाध्यक्षको अधिकार र कर्तव्य :

- (क) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षले गर्ने सबै कार्यहरू गर्ने ।
- (ख) अध्यक्षले अधिकार प्रत्यायोजन गरेका कार्यहरू गर्ने ।
- (ग) अध्यक्षको कार्यहरूमा सहयोग पुऱ्याउने र परामर्श दिने ।
- (घ) एकभन्दा बढी उपाध्यक्षहरू रहेको अवस्थामा उपाध्यक्षहरूबीचको कार्य विभाजन अनुरूपका कार्यहरू गर्ने ।
- (ङ) समितिले तोकेबमोजिमका कार्यहरू गर्ने ।

(१८) स्थानीय समितिको सचिवका अधिकार र कर्तव्य:

- (क) अध्यक्षको निर्देशनमा आफ्नो समितिको बैठक बोलाउने,

- (ख) अध्यक्षको निर्देशनमा कार्यसूची र कार्ययोजना बनाई बैठकमा प्रस्तुत गर्ने,
- (ग) कार्यालय सञ्चालन गर्ने र सङ्गठनात्मक अभिलेख राख्ने,
- (घ) सङ्गठनात्मक कामको अनुगमन गर्ने,
- (ङ) समितिको बैठक र अधिवेशनमा सङ्गठनात्मक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने,
- (च) समितिले तोकेबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(१९) स्थानीय समितिको सहसचिवको अधिकार र कर्तव्य :

- (क) सचिवको अनुपस्थितिमा सचिवले गर्ने सबै कार्यहरू गर्ने,
- (ख) सचिवले अधिकार प्रत्यायोजन गरेका कार्यहरू गर्ने,
- (ग) सचिवको कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने र परामर्श दिने,
- (घ) कोष तथा आर्थिक व्यवस्थापनका कार्यहरू गर्ने,
- (ङ) एकभन्दा बढी सहसचिव रहेको अवस्थामा समितिले गरेको कार्य विभाजन अनुरूप कार्यहरू गर्ने,
- (च) समितिले तोकेबमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने,

(२०) कोषध्यक्षको अधिकार र कर्तव्य

- (क) समितिको आर्थिक आय-व्यय विवरण दुरुस्त राख्नु,
- (ख) आर्थिक अनुशासन र पारदर्शीता कायम राख्न समितिमा आवश्यक सुझाव प्रस्तुत गर्नु,
- (ग) उत्पादनमूलक श्रम र अन्य आर्थिक उत्पादनका कामहरूको योजना निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउनु,
- (क) ले.बी., कोटा नियमित र व्यवस्थित पार्न पहल गर्नु,

धारा- ३०. सङ्गठन समिति

- (१) माथिल्लो समितिको मनोनयनद्वारा गठन गरिने सबै समितिहरू आ-आफ्नो तहमा सङ्गठन समिति हुनेछन् ।
- (२) निर्वाचित समिति नभएको ठाउँमा र निर्वाचित समितिको अवधि समाप्त भएको अवस्थामा माथिल्लो समितिको मनोनयनद्वारा गठन गरिने सबै समितिहरू आ-आफ्नो तहमा सङ्गठन समिति हुनेछन् । केन्द्रीय समितिले निर्णय गरेको अवस्थामा बाहेक सङ्गठन समिति गठन गर्ने निर्णय एक तह माथिल्लो समितिबाट अनुमोदन भएपछि कार्यान्वयन हुनेछ ।
- (३) विशेष अवस्थामा केन्द्रीय समितिले आफ्नो मातहतको कुनै पनि तहमा सङ्गठन समिति निर्माण गर्न सक्नेछ ।
- (४) सङ्गठन समितिको अधिकार र कर्तव्य आफ्नो तहको निर्वाचित समितिको सरह हुनेछ ।
- (५) सङ्गठन समितिको मुख्य काम तोकिएको समयभित्र आफ्नो तहको अधिवेशन सम्पन्न गराउनु हुनेछ ।

- (६) प्रदेश तथा स्थानीय तहका सङ्गठन समितिलाई 'समिति' भनिनेछ र तिनका पदाधिकारीमा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव, कोषध्यक्ष र सहसचिवसहित पाँच पदाधिकारी रहनेछन् ।

अध्याय - छ

विभाग, संयन्त्र र कार्यदल

धारा - ३१. विभाग

- (१) पार्टीका केन्द्रीय समिति, प्रदेश समिति, जिल्ला समिति र नगर/गाउँ समिति अन्तर्गत तोकिए बमोजिमका विभागहरू रहनेछन् ।
- (२) सम्बन्धित समितिले आफ्नो तहमा प्रमुख, उपप्रमुख, सचिव र सदस्यहरू रहेका विभागहरू गठन गर्नेछन् ।
- (३) विभाग अन्तर्गत आवश्यकता अनुसार विभिन्न विषयगत समूह गठन गर्न सकिनेछ ।
- (४) विभागका अधिकार र कर्तव्य तोकिएबमोजिम हुनेछन् ।

धारा- ३२. पार्टी संयन्त्र

पार्टीका भातृ संगठन नरहेका विभिन्न पेशागत, सामुदायिक तथा सरोकारवाला सङ्घ, सङ्गठन तथा संस्थाहरूलाई देश र जनताको पक्षमा क्रियाशील बनाउन सम्बन्धित तहको पार्टी समितिले त्यस्ता सङ्गठनहरूमा कार्यरत सङ्गठित सदस्य, सदस्य वा समर्थकहरूबीच पार्टी संयन्त्र गठन गर्नेछ ।

धारा- ३३. कार्यदल

- (१) कुनै पनि पार्टी समितिले विशेष प्रयोजनका निम्ति आफ्नो तहमा कार्यदल गठन गर्न सक्नेछ ।
- (२) कार्यदलमा आवश्यकता अनुसार संयोजक, उपसंयोजक र सदस्यहरू रहनेछन् ।
- (३) कार्यदलको अधिकार, कर्तव्य र कार्यकाल कार्यदल गठन गर्ने समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

अध्याय - सात

पदाधिकारी तथा सदस्यको योग्यता

धारा- ३४. केन्द्रीय निकाय तथा विभागका पदाधिकारी र सदस्यको योग्यता

- (१) राष्ट्रिय महाधिवेशनको प्रतिनिधि चुनिनका लागि सङ्गठित सदस्य भई कम्तीमा ५ वर्ष काम गरेको हुनुपर्नेछ । गरिबीको रेखामुनी रहेको वर्ग, महिला, दलित, सीमान्तकृत जनजाति, मुस्लिम र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हकमा भने सङ्गठित सदस्य भई ३ वर्ष काम गरेको भए पुग्नेछ ।
- (२) केन्द्रीय समितिको पदाधिकारी र स्थायी समिति सदस्य हुन कम्तीमा एक कार्यकाल पोलिट्ब्यूरो सदस्य र पोलिट्ब्यूरो सदस्य हुन कम्तीमा एक कार्यकाल केन्द्रीय समितिको सदस्य भएको हुनुपर्नेछ ।
- (३) केन्द्रीय समितिको सदस्य हुन देहायको योग्यता हुनुपर्नेछ:
 - (क) केन्द्रीय समिति वा केन्द्रीय निकायको सदस्य भई काम गरेको वा,
 - (ख) प्रदेश समितिको सदस्य भई एक कार्यकाल वा जिल्ला समितिको सदस्य भई दुई कार्यकाल काम गरेको,
 - (ग) गरिबीको रेखामुनीको वर्ग, महिला, दलित, सीमान्तकृत जनजाति, मुस्लिम र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हकमा भने कम्तीमा दुई कार्यकाल जिल्ला समितिको सदस्य भई काम गरेको,
- (४) केन्द्रीय अनुशासन आयोगको अध्यक्ष, सचिव र सदस्य हुन देहायको योग्यता हुनुपर्नेछ:
 - (क) धारा ३४(३) को योग्यता भएको र पार्टी जीवनमा आर्थिक तथा नैतिक आचरणका कारण अनुशासनको कारवाहीमा नपरेको,
 - (ख) अध्यक्ष हुन पोलिट्ब्यूरो सदस्यको योग्यता पुगेको ।
- (५) केन्द्रीय लेखापरीक्षण आयोगको अध्यक्ष, सचिव र सदस्य हुन देहायको योग्यता हुनुपर्नेछ:
 - (क) धारा ३४(३) को योग्यता भएको र लेखा सम्बन्धी विज्ञता तथा व्यवहारिक ज्ञान हासिल गरेको,
 - (ख) अध्यक्ष हुन पोलिट्ब्यूरो सदस्यको योग्यता पुगेको ।
- (६) केन्द्रीय निर्वाचन आयोगको अध्यक्ष, सचिव र सदस्य हुन देहायको योग्यता हुनुपर्नेछ:
 - (क) धारा-३४(३) को योग्यता भएको र निर्वाचनसम्बन्धी कानुनी तथा व्यावहारिक ज्ञान भएको,
 - (ख) अध्यक्ष हुन पोलिट्ब्यूरो सदस्यको योग्यता पुगेको ।
- (७) केन्द्रीय सल्लाहकार परिषद्को अध्यक्ष, सचिव र सदस्य हुन देहायको योग्यता हुनुपर्नेछ:
 - (क) केन्द्रीय समिति वा केन्द्रीय निकायको पदाधिकारी वा सदस्य भई काम गरेको वा,

- (ख) सङ्गठित सदस्य भई कम्तीमा दश वर्ष काम गरेको वा दर्शनशास्त्र, राजनीतिशास्त्र, अर्थशास्त्र, समाजशास्त्र, परराष्ट्र मामिला, कानून, विज्ञान प्रविधि आदि कुनै विषयको विज्ञ, संगठित सदस्य ।
- (ग) अध्यक्ष हुन पोलिट्ब्यूरो सदस्यको योग्यता पुगेको ।
- (द) विभागको प्रमुख, उपप्रमुख, सचिव र सदस्य हुन देहायबमोजिमको योग्यता हुनुपर्नेछः
 - (क) प्रमुख र उपप्रमुख हुन सम्बन्धित समितिको सदस्य भएको हुनुपर्नेछ,
 - (ख) सचिव र सदस्य हुन एक तह तल्लो कार्यकारी समितिको सदस्य भई काम गरेको वा सम्बन्धित विषयको विज्ञ-अनुभव प्राप्त सङ्गठित सदस्य हुनुपर्नेछ ।
- (९) माथिको योग्यता पूरा गर्नुपर्ने कुनै व्यक्ति राजनीतिक कारणले जेल परेमा जेल बसाइको अवधिलाई पनि गणना गरिनेछ ।
- (१०) राष्ट्रिय परिषद्को सदस्य हुन जिल्ला समितिका अध्यक्ष सरहको योग्यता हुनुपर्नेछ ।

धारा- ३५. प्रदेश समितिका पदाधिकारी र सदस्यको योग्यता

- (१) प्रदेश अधिवेशनको प्रतिनिधि हुन सङ्गठित सदस्य भई कम्तीमा ४ वर्ष काम गरेको हुनुपर्नेछ ।
- (२) प्रदेश समितिको पदाधिकारी र सदस्य हुन देहायको योग्यता हुनुपर्नेछः
 - (क) प्रदेश समिति वा सम्पर्क समन्वय समिति वा उपत्यका विशेष समिति वा प्रवास समिति वा साविकका सो सरहका समितिमा सदस्य भई काम गरेको वा,
 - (ख) सङ्गठित सदस्य भई ५ वर्ष काम गरेको वा जिल्ला समितिमा रही कम्तीमा दुई कार्यकाल काम गरेको वा,
 - (ग) गरिबीको रेखामुनीको वर्ग, महिला, दलित र सीमान्तकृत जनजाति, मुस्लिम वा अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हकमा भने सङ्गठित सदस्य भई ३ वर्ष काम गरेको वा कम्तीमा एक कार्यकाल जिल्ला समितिमा रही काम गरेको ।

धारा- ३६. स्थानीय समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यको योग्यता

- (१) जिल्ला अधिवेशनको प्रतिनिधि हुन सङ्गठित सदस्य भई २ वर्ष काम गरेको हुनुपर्नेछ । गरिबीको रेखामुनीको वर्ग, महिला, दलित, सीमान्तकृत जनजाति, मुस्लिम र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हकमा सङ्गठित सदस्य भई एक वर्ष काम गरेको भए हुनेछ ।
- (२) जिल्ला समितिको सदस्य हुन देहायको योग्यता हुनुपर्नेछः
 - (क) जिल्ला समितिको पदाधिकारी वा सदस्य भई काम गरेको वा,
 - (ख) सङ्गठित सदस्य भई ४ वर्ष काम गरेको वा प्रतिनिधिसभा निर्वाचन क्षेत्र समन्वय समिति वा साविक इलाकास्तरीय समितिमा कम्तीमा तीन वर्ष काम गरेको,
 - (ग) गरिबीको रेखामुनीको वर्ग, महिला, दलित, सीमान्तकृत जनजाति, मुस्लिम र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हकमा सङ्गठित सदस्य भई दुई वर्ष काम गरेको वा मातहत समितिमा एक कार्यकाल काम गरेको,

- (घ) जिल्ला समितिको पदाधिकारी र सचिवालय सदस्य हुन एक कार्यकाल जिल्ला समितिमा काम गरेको ।
- (३) अन्यस्तरका समितिका पदाधिकारी र सदस्यको योग्यता तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

अध्याय - आठ

निर्वाचन, मनोनयन, सपथग्रहण, कार्यकाल, पदरिक्तता र पदपूर्ति

धारा- ३७. निर्वाचन

- (१) राष्ट्रिय महाधिवेशन र सबै तहका अधिवेशनका प्रतिनिधिहरु सम्बन्धित समितिले तोकिएबमोजिम सङ्गठित सदस्यहरुबाट निर्वाचित हुनेछन् । तर, राष्ट्रिय महाधिवेशन वा अधिवेशन आयोजना गर्ने समितिका आयोजकहरु स्वतः महाधिवेशन वा अधिवेशनको प्रतिनिधि हुनेछन् ।
- (२) विधान अनुसारको केन्द्रीय समिति र केन्द्रीय आयोगका पदाधिकारी एवम् सदस्यहरुको निर्वाचन प्रक्रिया राष्ट्रिय महाधिवेशनले निर्णय गरेबमोजिम हुनेछ ।
- (३) प्रदेश तथा स्थानीय तहका समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरु र पार्टी सम्बद्ध जनवर्गीय सङ्गठनका केन्द्रीय पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको निर्वाचन केन्द्रीय निर्वाचन आयोगले गराउनेछ ।

धारा- ३८. निर्वाचन विधि

- (१) सबै तहका पार्टी समिति र अधिवेशनका प्रतिनिधिहरुको निर्वाचनका लागि खुल्ला, भूगोल र समावेशी गरी तीन क्षेत्र तोकिनेछन् ।
- (२) सबै तहका पार्टी समितिका सदस्यहरु आफ्नो तहको महाधिवेशन वा अधिवेशनबाट निर्वाचित हुनेछन् ।
- (३) सबै तहका निर्वाचित समितिहरु स्थानीय विशेषता अनुरूप समावेशी चरित्रका हुनेछन् र तिनमा ३५ प्रतिशत महिला सदस्य रहनेछन् ।
- (४) केन्द्रीय समितिमा १५ प्रतिशत सदस्यहरु दलित समुदायबाट रहनेछन् । अन्य समितिहरुको सदस्यहरुमा सबै समितिको भूगोलले समेटेको दलित जनसंगठनको अनुपातमा २ प्रतिशत थप गरी राखिनेछ । गैरभौगोलिक समितिहरुमा सम्बन्धित समितिको दलित पार्टी सदस्यको अवस्था हेरी दलित समुदायलाई समावेशीकरणको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
- (५) सबै पार्टी समितिहरुमा २० वर्षदेखि माथिका युवाहरुलाई कम्तिमा २० प्रतिशतको संख्यामा समावेश गरिनेछ ।

- (६) महिला र दलित प्रतिनिधित्वको स्वरूप समावेशी चरित्रको हुनेछ । न्यूनतम योग्यता र मापदण्ड नपुगेको अवस्थामा महिला वा दलित सदस्यहरूको स्थान खाली रहनेछ ।
- (७) पार्टी समितिहरूमा स्थानीय विशेषताअनुरूप गरिबीको रेखामुनी रहेका वर्ग, दलित, जनजाति, मधेसी, थारु, मुस्लिम, अल्पसङ्ख्यक समुदाय र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको यथासम्भव समावेशी प्रतिनिधित्व हुनेछ ।
- (८) समावेशीताको आधार सामान्यतया सम्बन्धित वर्ग वा समुदायको सङ्गठित सदस्य सङ्ख्यालाई बनाइनेछ ।

धारा- ३९. मनोनयन

- (१) महाधिवेशन र सबै तहका अधिवेशनका लागि निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको दश प्रतिशतमा नबढ्ने गरी सम्बन्धित समितिले प्रतिनिधिहरू मनोनयन गर्न सक्नेछ ।
- (२) निर्वाचित समितिले आफ्नो समितिका निर्वाचित सदस्य सङ्ख्याको दश प्रतिशतमा नबढाई सदस्यहरू मनोनयन गर्न सक्नेछ ।
- (३) केन्द्रीय समितिले एकता र एकीकरण प्रक्रियालाई अघि बढाउन कूल सदस्य सङ्ख्याको दश प्रतिशतमा नबढाई सदस्यहरू मनोनयन गर्न सक्नेछ ।
- (४) प्रदेश तथा स्थानीय तहका समितिहरूमा सदस्य मनोनयनसम्बन्धी निर्णयको कार्यान्वयन एक तह माथिल्लो समितिले अनुमोदन गरेपछि हुनेछ ।

धारा- ४०. शपथ ग्रहण

- (१) देहायका व्यक्तिहरूले अनुसूची- ८ बमोजिमको शपथग्रहण गर्नुपर्नेछ:
 - (क) सदस्य र सङ्गठित सदस्य,
 - (ख) पार्टी समिति, आयोग, परिषद्, संयन्त्र, विभाग, कार्यदल र मञ्चमा निर्वाचित वा मनोनीत पदाधिकारी र सदस्य ।
- (२) शपथ ग्रहण गर्ने व्यक्तिले शपथ-पत्रमा हस्ताक्षर गरी सम्बन्धित समिति वा निकायमा बुझाउनुपर्नेछ ।

धारा- ४१. वैकल्पिक सदस्यको अधिकार, कर्तव्य र बरियताक्रम

- (१) हरेक निर्वाचित समितिमा कूल सदस्य सङ्ख्याको बढीमा १० प्रतिशत वैकल्पिक सदस्य रहनेछन् ।
- (२) वैकल्पिक सदस्यलाई समितिको निर्णय प्रक्रियामा मतदान गर्ने, चुन्ने र चुनिनेबाहेक अन्य सम्पूर्ण अधिकार र कर्तव्य पूर्ण सदस्यसरह हुनेछ ।
- (३) समितिका कुनै पूर्ण सदस्यको अनुपस्थितिमा वैकल्पिक सदस्यले बरियताक्रमानुसार मताधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।
- (४) वैकल्पिक सदस्यको बरियताक्रम सम्बन्धित समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

धारा- ४२. कार्यकाल

केन्द्रीय समितिको कार्यकाल महाधिवेशनबाट अर्को केन्द्रीय समिति निर्वाचित नहुँदासम्म ५ वर्षको रहनेछ । प्रदेश समितिको कार्यकाल बढीमा तीन वर्ष र सो मातहतका समितिहरूको कार्यकाल बढीमा दुई वर्षको हुनेछ ।

तर विशेष अवस्थामा सम्बन्धित समितिको निर्णय अनुसार कार्यकाल बढीमा ६ महिना थप गर्न सकिने छ ।

धारा- ४३. राजीनामा

- (१) निर्वाचित समिति र आयोगका पदाधिकारी वा सदस्यले पदबाट राजीनामा दिन चाहेमा अध्यक्षबाहेक अन्य पदाधिकारी र सदस्यले अध्यक्षसमक्ष र अध्यक्षले उपाध्यक्ष समक्ष र आयोगको अध्यक्षले सचिवसमक्ष राजीनामा पेश गर्नेछन् ।
- (२) केन्द्रीय समितिका अध्यक्षले राजीनामा दिन चाहेमा उपाध्यक्ष समक्ष पेश गर्नेछन् ।
- (३) उपधारा १ र २ बमोजिम आएको राजीनामा स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने निर्णय सम्बन्धित समिति वा आयोगको बैठकले गर्नेछ ।
- (४) कुनै पनि तहको सल्लाहकार समिति र ज्येष्ठ कम्युनिष्ट मञ्चका पदाधिकारी वा सदस्यले पदबाट राजीनामा दिन चाहेमा आफ्नो अध्यक्षमार्फत् आफूलाई मनोनयन गर्ने समितिको अध्यक्षसमक्ष पेश गर्नेछन् । सम्बन्धित समितिले त्यस्तो राजीनामा स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने निर्णय गर्नेछ ।
- (५) विभागका प्रमुख, उपप्रमुख र सदस्यले पदबाट राजीनामा दिन चाहेमा आफूलाई मनोनीत गर्ने समितिका अध्यक्षसमक्ष राजीनामा पेश गर्नेछन् र सम्बन्धित समितिले राजीनामा स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने निर्णय गर्नेछ ।
- (६) संयन्त्र र कार्यदलका पदाधिकारी तथा सदस्यले पदबाट राजीनामा दिन चाहेमा आफूलाई मनोनीत वा नियुक्त गर्ने समितिका अध्यक्षसमक्ष पेश गर्नेछन् र सम्बन्धित समितिले राजीनामा स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने निर्णय गर्नेछ ।

धारा- ४४. पदरिक्तता

- (१) देहायको अवस्थामा पार्टीका कुनै पनि पदाधिकारी वा सदस्यको पद रिक्त हुनेछ :
 - (क) पदबाट दिएको राजीनामा स्वीकृत भएमा,
 - (ख) पार्टी परित्याग गरेमा,
 - (ग) अनुशासनात्मक कारबाहीमा परी पदबाट निष्काशित भएमा,
 - (घ) विभाग, कार्यदल, संयन्त्र आदिमा रहेका व्यक्तिलाई सम्बन्धित समितिले जिम्मेवारीबाट हटाएमा,
 - (ङ) बिना उचित कारण र बिना सूचना लगातार तीन पटकसम्म समितिको बैठकमा अनुपस्थित भएमा,

- (च) कुनै समितिको पदाधिकारी वा सदस्यमा निर्वाचित व्यक्तिको तोकिएको योग्यता नपुगेको प्रमाणित भएमा,
(छ) मृत्यु भएमा ।

धारा- ४५. पदपूर्ति

- ४५.१ धारा ४४.१ बमोजिम पार्टीको कुनै पनि समितिका पदाधिकारी वा सदस्यको पद रिक्त भएमा सम्बन्धित समितिको बैठकबाट पूर्ति गर्न सकिनेछ । प्रदेश र स्थानीय तहका समितिका निर्णय एकतह माथिल्लो समितिबाट अनुमोदन भएपछि कार्यान्वयन हुनेछ । आयोगका पदाधिकारी वा सदस्यको पद रिक्त भएमा राष्ट्रिय परिषद्बाट पूर्ति गरिनेछ ।
- ४५.२ कुनै पनि मनोनीत सदस्य, सल्लाहकार समितिका पदाधिकारी एवम् सदस्य र विभाग, संयन्त्र तथा कार्यदलका सदस्यको पद रिक्त भएमा मनोनयन गर्ने समितिले पूर्ति गर्नेछ ।

अध्याय - नौ

कार्यविभाजन, जिम्मेवारीपालना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

धारा- ४६. कार्यविभाजन

- (१) सबै तहका समितिले आफ्नो समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूलाई सामान्यतया एउटा मुख्य र आवश्यकतानुसार सहायक जिम्मेवारी तोक्नेछन् ।
- (२) सबै तहका समितिले कार्यविभाजन गर्दा समितिको मुख्य हिस्सालाई भूगोल वा सो सरहको पार्टी काममा विन्यास गर्नुपर्नेछ ।
- (३) केन्द्रीय समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको कार्यविभाजन गर्दा सामान्यतः केन्द्रीय कार्यालय, केन्द्रीय विभाग, जनवर्गीय, पेशागत तथा सामुदायिक सङ्गठन, मातहत समिति, सम्पर्क समिति, उपत्यका विशेष समिति र प्रवास क्षेत्रको काममा प्रमुख तथा उपप्रमुख वा इञ्चार्ज तथा सहइञ्चार्जको जिम्मेवारी तोक्नुपर्नेछ ।
- (४) पार्टी इञ्चार्जहरूको व्यवस्था बारे :
- (क) पार्टीको केन्द्रीय समिति बाहेकका पार्टी समिति, जनवर्गीय संगठन, मोर्चा संगठन तथा विभागहरूमा रेखदेख, नीति निर्देशन, समन्वय आदिका लागि इञ्चार्जहरू तोकिनेछ ।
- (ख) पार्टीको प्रदेश समिति र सो सरहका पार्टी समितिहरू, जिल्ला समिति र सो सरहका समितिहरू, केन्द्रीय तहका जनवर्गीय संगठन र मोर्चा संगठनहरू, केन्द्रीय स्तरका विभागहरूका लागि केन्द्रीय समितिले इञ्चार्ज तोक्नेछ ।

- (ग) प्रदेश तहका जनवर्गीय संगठन, मोर्चा संगठन तथा विभागका लागि प्रदेश समितिले इञ्चार्ज तोक्नेछ ।
- (घ) पार्टीको स्थानीय तहमा नगर/गाउँपालिका समितिहरू, जिल्ला तहका जनवर्गीय संगठन, मोर्चा संगठन तथा विभागहरूको इञ्चार्ज जिल्ला समितिले तोक्नेछ ।
- (ङ) नगर/गाउँपालिका तहदेखि तलका पार्टी समिति तथा अन्य जनवर्गीय संगठन, मोर्चा संगठन, विभाग आदिको इञ्चार्ज नगर/गाउँ समितिले तोक्नेछ ।
- (५) विभाग तथा मोर्चाहरूमा इञ्चार्जको काम कर्तव्य र अधिकार :
- (क) पार्टीको तर्फबाट वैचारिक राजनीतिक नेतृत्व दिने ।
- (ख) राजनीतिक सम्पर्क र समन्वय गर्ने ।
- (ग) पार्टीका नीति निर्णयहरूको सम्प्रेषण तथा स्पष्ट पार्ने ।
- (घ) पार्टीको विचार राजनीतिद्वारा संगठन व्यवस्थापन गर्न निर्देशन दिने ।
- (ङ) पार्टीका निर्णयहरूको कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्ने ।
- (च) इञ्चार्जलाई सम्बन्धित समितिमा मताधिकार हुनेछैन ।
- (६) सम्बन्धित प्रदेश अन्तर्गत कार्यक्षेत्र भएका केन्द्रीय समितिको सदस्य प्रदेश समितिमा र सम्बन्धित जिल्ला अन्तर्गत कार्यक्षेत्र भएका प्रदेश समितिको सदस्य जिल्ला समितिमा पदाधिकारी वा सदस्य रहन सक्नेछन् । कुनै पनि व्यक्ति एकै समयमा दुईभन्दा बढी कार्यकारी समितिमा रहने छैनन् ।

धारा- ४७. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

- (१) प्रत्येक समितिले आफ्नो र मातहत समितिका पदाधिकारी एवम् सदस्यहरूको कामको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्नेछन् । त्यसको अभिलेखिकरण गर्नेछन् ।
- (२) प्रत्येक समितिले आफ्नो समिति र मातहतका समितिबाट सरकार, सङ्घीय संसद्, प्रदेशसभा र स्थानीय तहमा निर्वाचित वा मनोनीत र तोकिएको कुनै निकायमा नियुक्ति प्राप्त पदाधिकारी एवम् सदस्यहरूको कामको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्नेछन् ।
- (३) राज्यका विशिष्टकृत कार्यक्षेत्रमा जिम्मेवारी तोक्नका लागि आवश्यक देखिएमा त्यसको लागि प्रस्तावित पार्टी सदस्य वा अन्य व्यक्तिहरूको सूची विवरण तयार गरी सोही तहको समितिले निर्णय गरेबमोजिम जिम्मेवारी तोकिनेछ ।

अध्याय - दश

जनवर्गीय सङ्गठन, सम्पर्क मञ्च र प्रवास क्षेत्रको काम

धारा- ४८. जनवर्गीय, पेशागत तथा सामुदायिक सङ्गठन

- (१) पार्टीसम्बद्ध जनवर्गीय, पेशागत मोर्चा र सामुदायिक सङ्गठनहरू तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।
- (२) उपधारा १ बमोजिमका सङ्गठनहरू पार्टीको वैचारिक राजनीतिक नेतृत्व र आफ्नो विधानअनुरूप सञ्चालित हुनेछन् ।

धारा- ४९. सम्पर्क मञ्च

- (१) काठमाडौँ उपत्यकामा सम्पर्क समन्वय समिति र प्रदेश सम्पर्क समितिको मातहतमा जिल्ला र प्रतिनिधिसभा निर्वाचन क्षेत्र स्तरमा सम्पर्क मञ्चहरू गठन हुनेछन् ।
- (२) सम्पर्क मञ्चमा पार्टीका सङ्गठित सदस्य, सदस्य र समर्थकहरू रहन सक्नेछन् ।
- (३) सम्पर्क मञ्चसम्बन्धी अन्य व्यवस्था 'सम्पर्क मञ्च सञ्चालन निर्देशिका'मा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

धारा- ५०. प्रवास क्षेत्रको काम

विभिन्न कारणवस नेपाल बाहिर प्रवासमा रहेका नेपाली नागरिकहरूको बीचमा सम्पर्क, सम्बन्ध गर्न, उनीहरूमा देशभक्ति एवं एकताको भवना जागृत गराइराख्न, उनीहरूको हकहित रक्षा गर्न र समस्या समाधानका लागि सहजीकरण गर्न पार्टीले सान्दर्भिक संगठन र विधिद्वारा भूमिका खेल्नेछ । त्यसको बारेमा ठोस नीति, योजना र निर्देशनद्वारा स्पष्ट पारिनेछ ।

अध्याय - एघार

सङ्घीय संसद्, प्रदेशसभा र स्थानीय तह

धारा- ५१. सङ्घीय संसद्, प्रदेशसभा र स्थानीय तह कामका क्षेत्र हुने

- (१) सङ्घीय संसद्, प्रदेशसभा र स्थानीय तह पार्टी कामका महत्वपूर्ण क्षेत्र हुनेछन् ।
- (२) पार्टीले सङ्घीय संसद्, प्रदेश सभा र स्थानीय तहमा दल, विभाग र बोर्डमार्फत् आफ्नो नीति, नेतृत्व र निर्णय लागू गर्नेछ ।
- (३) संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको दायित्व, कर्तव्य पालना र आचरणका बारेमा निर्देशिका जारी गर्नेछ ।

धारा- ५२. सङ्घीय संसदीय दल

(१) सङ्घीय संसदीय दलको गठन:

- (क) नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)को चुनाव चिन्ह, नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (ने क पा) को चुनाव चिन्हमा विजयी सांसदहरू एवं पछि दलको सदस्यता ग्रहण गरेका सांसदहरू रहने गरी पार्टीको सघीय संसदीय दल गठन हुनेछ,
- (ख) सङ्घीय संसदीय दलले आफ्नो विधान र नियमावली निर्माण गरी पार्टी केन्द्रीय समितिबाट अनुमोदन गराउनेछ र त्यसैका आधारमा कार्य गर्नेछ,
- (ग) केन्द्रीय समितिले पार्टीको कार्यक्रम र नीतिअनुरूप सङ्घीय संसदीय दललाई नेतृत्व प्रदान गर्नेछ,
- (घ) सङ्घीय संसदीय दलका सदस्यहरूले पार्टी केन्द्रीय समितिले तोकेको जिम्मेवारी पूरा गर्नुपर्नेछ र आफूसम्बद्ध पार्टी समितिले तोकेको कार्यक्षेत्र एवम् आफू निर्वाचित भएको निर्वाचन क्षेत्रमा कार्यरत रहनुपर्नेछ,
- (ङ) सङ्घीय संसदीय दल र सांसदहरू देश, जनता र पार्टीप्रति उत्तरदायी हुनेछन् । पार्टीको नीति, घोषणा-पत्र र निर्णयहरूको पालना गर्नु दलका सदस्यहरूको कर्तव्य हुनेछ,
- (च) सङ्घीय संसदीय दलका अधिकार र कर्तव्य दलको विधान र नियमावली बमोजिम हुनेछन् ।

(२) सङ्घीय संसदीय दलका पदाधिकारीहरूको चयन

- (क) सङ्घीय संसदीय दलले पार्टी निर्णय अनुसार पार्टीको निर्देशनमा आफ्नो विधान र नियमावली अनुरूप दलको नेताको चयन गर्नेछ,
- (ख) दलको नेताले उपनेता, मुख्य वा प्रमुख सचेतक र सचेतक नियुक्त गर्नेछन् ।

(३) सङ्घीय संसदीय बोर्डको गठन

- (क) सङ्घीय संसद्मा पार्टीको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउन केन्द्रीय समितिले दलको नेता, उपनेता, मुख्य वा प्रमुख सचेतक, सचेतक र सदस्यहरू रहेको सङ्घीय संसदीय बोर्ड गठन गर्नेछ,
- (ख) दलको नेता र उपनेता बोर्डको प्रमुख र उपप्रमुख हुनेछन्,
- (ग) सङ्घीय संसदीय बोर्डका अधिकार र कर्तव्य दलको विधान र नियमावलीबमोजिम हुनेछन् ।

धारा- ५३. प्रदेशसभा दल

(१) प्रदेशसभा दलको गठन :

- (क) नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)को चुनाव चिन्ह एवं नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (ने क पा) को चुनाव चिन्हमा विजयी सदस्यहरू र पछि दलको सदस्यता ग्रहण गरेका सदस्यहरू रहने गरी पार्टीको प्रदेशसभा दल गठन हुनेछ,
- (ख) प्रदेशसभा दलले आफ्नो नियमावली निर्माण गरी पार्टीको प्रदेश समितिबाट अनुमोदन गराउनेछ र त्यसैका आधारमा कार्य गर्नेछ,
- (ग) प्रदेश समितिले पार्टीको कार्यक्रम र नीतिअनुरूप प्रदेशसभा दललाई नेतृत्व प्रदान गर्नेछ,

- (घ) प्रदेशसभा दलका सदस्यरूले पार्टीको प्रदेश समितिले तोकेको जिम्मेवारी पूरा गर्नुपर्नेछ र आफूसम्बद्ध पार्टी समितिले तोकेको कार्यक्षेत्र एवम् आफू निर्वाचित भएको निर्वाचन क्षेत्रमा कार्यरत रहनुपर्नेछ,
- (ङ) प्रदेशसभा दल र दलका सदस्यहरू देश, जनता र पार्टीप्रति उत्तरदायी हुनेछन्, पार्टीका नीति र निर्णयहरू पालना गर्नु उनीहरूको कर्तव्य हुनेछ,
- (च) प्रदेशसभा दलका अधिकार र कर्तव्य दलको नियमावलीबमोजिम हुनेछन् ।

(२) प्रदेशसभा दलका पदाधिकारीहरूको चयन

- (क) प्रदेशसभा दलले पार्टी निर्देशन आफ्नो नियमावली अनुरूप दलको नेता चयन गर्नेछ,
- (ख) दलको नेताले पार्टी निर्णय अनुसार उपनेता, प्रमुख सचेतक र सचेतक नियुक्त गर्नेछन् ।

(३) प्रदेशसभा बोर्डको गठन

- (क) पार्टीको तर्फबाट प्रदेशसभामा गरिने कामलाई प्रभावकारी बनाउन पार्टीको प्रदेश समितिको निर्देशनमा दलको नेता, उपनेता, प्रमुख सचेतक, सचेतक र सदस्यहरू रहेको प्रदेशसभा बोर्डको गठन गरिनेछ । दलको नेता र उपनेता क्रमशः बोर्डको प्रमुख र उपप्रमुख हुनेछन्,
- (ख) प्रदेशसभा बोर्डका अधिकार र कर्तव्य प्रदेशसभा दलको नियमावलीबमोजिम हुनेछन्,
- (ग) प्रदेशसभा दलको नियमावली सङ्घीय संसदीय दलको विधान र नियमावलीसँग बाझिनु हुँदैन ।

धारा- ५४. स्थानीय तह दल

(१) स्थानीय तह दलको गठन:

- (क) महानगरपालिका, उप-महानगरपालिका, नगरपालिका र गाउँपालिकामा पार्टीको तर्फबाट निर्वाचित र मनोनीत सम्पूर्ण पदाधिकारी तथा सदस्यहरू रहेको स्थानीय तह दल गठन गरिनेछ,
- (ख) स्थानीय तह दलले आफ्नो नियमावली निर्माण गरी पार्टीको जिल्ला समितिबाट अनुमोदन गराउनेछ र त्यसैका आधारमा कार्य गर्नेछ,
- (ग) जिल्ला समिति तथा सम्बन्धित समितिले पार्टीको कार्यक्रम र नीतिअनुरूप स्थानीय तह दललाई नेतृत्व प्रदान गर्नेछन्,
- (घ) स्थानीय तह दलका सदस्यरूले पार्टी जिल्ला समिति र सम्बन्धित समितिले तोकेको जिम्मेवारी पूरा गर्नुपर्नेछ र आफूसम्बद्ध पार्टी समितिले तोकेको कार्यक्षेत्र एवम् आफू निर्वाचित भएको निर्वाचन क्षेत्रमा कार्यरत रहनुपर्नेछ,
- (ङ) स्थानीय तह दल र दलका सदस्यहरू देश, जनता र पार्टीप्रति उत्तरदायी हुनेछन् । पार्टीका नीति र निर्णयहरू पालना र कार्यान्वयन गर्नु उनीहरूको कर्तव्य हुनेछ,
- (च) स्थानीय तह दलका अधिकार र कर्तव्य दलको नियमावलीबमोजिम हुनेछन् ।

(२) स्थानीय तह दलका पदाधिकारीहरू:

- (क) सम्बन्धित पार्टी समितिको सिफारिशमा जिल्ला समितिले स्थानीय तहको प्रमुख वा अध्यक्ष नभए उपप्रमुख वा उपाध्यक्ष र सो पनि नभए बरिष्ठ सदस्यलाई दलको नेता नियुक्त गर्नेछ,
- (ख) दलको नेताले सम्बन्धित समितिको निर्णय अनुसार उपनेता, प्रमुख सचेतक र सचेतक नियुक्त गर्नेछन् ।

(३) स्थानीय तह बोर्डको गठन:

- (क) पार्टीको तर्फबाट स्थानीय तहमा गरिने कामलाई प्रभावकारी बनाउन पार्टी जिल्ला समितिको निर्देशनमा दलको नेता, उपनेता, प्रमुख सचेतक, सचेतक र सदस्यहरू रहेको स्थानीय तह बोर्डको गठन गरिनेछ । दलको नेता र उपनेता क्रमशः बोर्डको प्रमुख र उपप्रमुख हुनेछन् ।
- (ख) स्थानीय तह बोर्डका अधिकार र कर्तव्य स्थानीय तह दलको नियमावलीबमोजिम हुनेछन् ।
- (ग) स्थानीय तह दलको नियमावली प्रदेशसभा दलको नियमावली र सङ्घीय संसदीय दलको विधान तथा नियमावलीसँग बाझिनु हुँदैन ।

अध्याय - बाह्र

सङ्गठनात्मक सिद्धान्त, पद्धति र अनुशासन

धारा- ५५. सङ्गठनात्मक सिद्धान्त र पद्धति

(१) पार्टीको सङ्गठनात्मक सिद्धान्त र पद्धति देहायबमोजिम हुनेछ:

- (क) जनवादी केन्द्रीयता पार्टीको सङ्गठनात्मक सिद्धान्त हुनेछ । जनवादको जगमा वैचारिक केन्द्रीयता र वैचारिक केन्द्रीयताका आधारमा संगठनात्मक केन्द्रीयता नै जनवादी केन्द्रीयता हो । पार्टीको सङ्गठनात्मक जीवनमा व्यक्ति समितिको मातहत, अल्पमत बहुमतको मातहत, तल्लो समिति माथिल्लो समितिको मातहत, सबै सदस्य तथा समितिहरू केन्द्रीय समितिको मातहत, केन्द्रीय समिति राष्ट्रिय महाधिवेशनको मातहत हुनेछन् । पार्टीको सार्वभौम अधिकार सङ्गठित सदस्यमा निहित रहनेछ । निर्णय प्रक्रियामा मत राख्ने स्वतन्त्रता र निर्णय कार्यान्वयनमा एकरूपता हुनेछ ।
- (ख) कुनै पनि मातहत समितिले माथिल्लो समितिको वा सदस्यले आफ्नो समितिको निर्णय र विचारप्रति आफ्नो समितिमा मौखिक वा लिखित असहमति प्रकट गर्न पाउनेछन् । तर, हरेक सदस्य वा समितिले सम्बन्धित समितिको बहुमत र माथिल्लो समितिले गरेको निर्णय पालना गर्नुपर्नेछ र बहुमतले अल्पमतको कदर गर्नुपर्नेछ ।

- (ग) विषयको गम्भीरता र आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी केन्द्रीय समितिले राष्ट्रिय महाधिवेशन अगावै पनि सैद्धान्तिक, कार्यक्रमिक वा नीतिगत विषयमा छलफल तथा बहस खुला गर्न सक्नेछ । सङ्गठित सदस्यले विधानको अधीनमा रही राष्ट्रिय महाधिवेशन वा अधिवेशन वा आफ्नो समितिको बैठकमा मत राख्न पाउनेछन् । फरक मतका कारणले कसैप्रति भेदभाव गरिने छैन । फरक मत राखेले आफ्नो पदीय वा सङ्गठनात्मक दायित्व निर्वाह र अनुशासनको पालना गरिरहनुपर्नेछ ।
- (घ) समितिको निर्णय पुस्तिकामा औपचारिक रूपले उल्लेख गरिएको वा लिखित रूपमा सम्बन्धित समितिमा प्रस्तुत गरिएको मतलाई फरक मत मानिनेछ । यस्तो मतका सम्बन्धमा छलफलको माग भएमा तोकिएको प्रक्रियाअनुरूप छलफलमा लान सकिनेछ ।
- (ङ) राष्ट्रिय महाधिवेशनको निर्णयसँग असहमतिका विषयलाई अर्को राष्ट्रिय महाधिवेशन वा केन्द्रीय समितिले बहस खुला गरेको अवस्थामा तोकिएको प्रक्रियाद्वारा उठाउन र अर्को राष्ट्रिय महाधिवेशनमा प्रस्तुत गर्न सकिनेछ ।
- (च) पार्टीले लिने नीतिका बारे कुनैपनि बेला जनस्तरसम्म छलफल, बहस, गोष्ठी, अन्तरक्रिया खुल्ला गर्न सकिने छ ।

धारा- ५६. अनुशासनको कारबाही

- (१) देहायको अवस्था प्रमाणित भएमा कुनै पनि समिति वा निकाय र तिनका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूमाथि अनुशासनात्मक कारबाही हुनेछः
- (क) पार्टीको सिद्धान्त, कार्यक्रम, नीति र वैधानिक व्यवस्थाको विपक्षमा सार्वजनिक क्रियाकलाप गरेको,
- (ख) पार्टीभित्र गुटबन्दी तथा षड्यन्त्र गरेको,
- (ग) पार्टी निर्णय उल्लङ्घन गरेको,
- (घ) पार्टीप्रति निष्ठा र विश्वास नरहेको,
- (ङ) पार्टीको प्रतिष्ठा र मर्यादामा आँच आउने काम गरेको,
- (च) पार्टी समितिको गोपनीयता भङ्ग गरेको,
- (छ) पार्टीद्वारा सञ्चालित आन्दोलन र अभियानको विपक्षमा रहेको वा विरोधीसँग साँठगाँठ गरेको,
- (ज) कुनै पनि जनप्रतिनिधिमुलक संस्थाको निर्वाचनमा पार्टीको निर्णयविपरीत उम्मेदवार बनेको, पार्टीको उम्मेदवारविरुद्ध प्रचार गरेको वा पार्टीको उम्मेदवारका विरुद्धमा उम्मेदवारी दिने, अन्य कुनै उम्मेदवारको प्रस्तावक वा समर्थक बनेको वा त्यस्तो उम्मेदवारको पक्षमा कुनै काम गरेको,
- (झ) केन्द्र तथा प्रदेश सरकार, स्थानीय तह र जनप्रतिनिधि संस्थालगायत पार्टीले पठाएको कुनै पनि जिम्मेवारीमा रहँदा पार्टी निर्णय र निर्देशनविपरीत कार्य गरेको,
- (ञ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसुर गरेको, भ्रष्ट तथा अनैतिक आचरण गरेको र भ्रष्ट वा अवाञ्छित तत्वसँग साँठगाँठ गरेको तथा राष्ट्रको हितविपरीत काम गरेको,

- (ट) पार्टीले माग गरेको अवस्थामा सम्पत्तिको यथार्थ विवरण नदिई लुकाएर राखेको, भ्रुष्टा विवरण पेस गरेको वा स्रोत खुलाउन नचाहेको,
- (ठ) पदीय आचरण वा पार्टी हितविपरीत आर्थिक अनुशासनहीनता वा पार्टी सम्पत्तिको हिनामिनामा संलग्न भएको वा राष्ट्रको सम्पत्तिको हिनामिना गरेको वा दुरुपयोग गरेको वा भ्रष्टाचार गरेको,
- (ड) छुवाछूत, जातीय भेदभाव, बहुविवाह र लैङ्गिक हिंसाका क्रियाकलाप गरेको,
- (ढ) पार्टीको विधान र नियमावलीमा पार्टी सदस्य वा पार्टी समितिहरूले पालन गर्नुपर्ने भनी उल्लेखित कर्तव्यको उल्लङ्घन गरेको ।

(२) अनुशासनात्मक कारबाही र कारबाहीको प्रक्रिया देहायबमोजिम हुनेछः

- (क) धारा ५६(१) मा उल्लेखित क्रियाकलाप गरेबापत त्यसको प्रकृति र परिणाम हेरी सदस्यको हकमा सम्बन्धित समितिले आलोचना गर्ने वा चेतावनी दिने वा पदबाट घटुवा गर्ने वा पदमुक्त गर्ने वा सदस्यताबाट निलम्बन वा निष्काशन गर्ने वा पार्टी सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यताबाट निष्काशन गर्नेसम्मको कारबाही गर्न सक्नेछ । सम्बन्धित व्यक्तिले आफ्नो गल्तीप्रति आत्मालोचना गर्न सक्नेछ ।
- (ख) कुनै पनि समिति वा सदस्यले आफूलाई तोकिएको दायित्व र जिम्मेवारी पालना नगरेमा समितिको हकमा माथिल्लो समितिले सचेत गर्ने वा नसिहत दिने वा निलम्बन गर्ने वा विघटन गर्न सक्नेछ र सदस्यको हकमा सम्बन्धित समितिले ठोस आधार तथा कारण खुलाई नसिहत वा एक पद घटुवा गर्न सक्नेछ । तर, त्यस्तो निर्णय एक तह माथिल्लो समितिबाट अनुमोदन भएपछि लागू हुनेछ ।
- (ग) सेल, टोल र वडा समितिसम्मको कारबाही नगर/गाउँ समितिले गर्न सक्नेछ, नगर/गाउँदेखि जिल्ला अन्तर्गतका समितिहरूमा जिल्ला समितिले र जिल्ला समितिको लागि प्रदेश समितिले अनुशासनको कारबाही गर्नेछ । तर कुनै पनि तहको निर्णय त्यसको अनुमोदन एक तह माथिल्लो समितिबाट गराउनु पर्नेछ ।
- (घ) जिल्ला समितिलाई प्रदेश समितिले कारबाही गर्न सक्नेछ । त्यस्तो कारबाही केन्द्रीय समितिबाट अनुमोदन भएपछि लागू हुनेछ । प्रदेश समितिलाई कारबाही गर्ने अधिकार केन्द्रीय समितिलाई हुनेछ । केन्द्रीय समितिका सदस्यहरू माथिको अनुशासनको कारबाही केन्द्रीय समितिले गर्नेछ ।
- (ङ) सङ्गठित सदस्यताबाट निलम्बन गर्ने अधिकतम अवधि बढीमा एक वर्षसम्म हुनेछ ।
- (च) सङ्घीय संसदीय दलको सदस्यले पार्टी अनुशासन उल्लङ्घन वा पार्टी निर्णय अवज्ञा वा पार्टीको हित र प्रतिष्ठामा आँच पुऱ्याउने काम गरेमा संसदीय कामसँग सम्बन्धित विषयमा केन्द्रीय समितिले र पार्टी कामसँग सम्बन्धित विषयमा निज सङ्गठित रहेको समितिले कारबाही गर्नेछ ।
- (छ) प्रदेशसभा दलको सदस्यले पार्टी अनुशासन उल्लङ्घन वा पार्टी निर्णय अवज्ञा वा पार्टीको हित र प्रतिष्ठामा आँच पुऱ्याउने काम गरेमा प्रदेशसभाको कामसँग सम्बन्धित विषयमा प्रदेश समितिले र पार्टी कामसँग सम्बन्धित विषयमा निज सङ्गठित रहेको समितिले कारबाही गर्नेछ ।

- (ज) स्थानीय तहमा कार्यरत जनप्रतिनिधिले पार्टी अनुशासन उल्लङ्घन वा पार्टी निर्णय अवज्ञा वा पार्टीको हित र प्रतिष्ठामा आँच पुऱ्याउने काम गरेमा निज सङ्गठित भएको समितिले कारबाही गर्नेछ । त्यस्तो कारबाही एक तह माथिल्लो समितिबाट अनुमोदन भएपछि कार्यान्वयन हुनेछ ।
- (झ) पार्टीका विरुद्ध शत्रुतापूर्ण गतिविधि गरेको वा धारा- ९.१ बमोजिम स्वतः पार्टी सदस्यता वा सङ्गठित सदस्यता समाप्त हुने अवस्थामा बाहेक कुनै पनि सदस्य वा सङ्गठित सदस्य वा समितिमाथि कारबाही गर्नुअघि स्पष्टीकरणको मौका दिइनेछ ।
- (ञ) आफूमाथि भएको कारबाही चित्त नबुझे माथिल्लो समितिमा र केन्द्रीय समितिको निर्णय चित्त नबुझे केन्द्रीय अनुशासन आयोगमा पुनरावेदन गर्न सकिनेछ । केन्द्रीय अनुशासन आयोगको निर्णय चित्त नबुझेमा राष्ट्रिय महाधिवेशनसमक्ष पुनरावेदन गर्न सकिनेछ ।
- (ट) गल्तीको प्रकृति र जिम्मेवारीको स्तर हेरी अनुशासनको कारबाहीको स्तर फरक-फरक हुन सक्नेछ ।

अध्याय - तेह

विशेष महाधिवेशन, अधिवेशन र बैठक

धारा- ५७. विशेष महाधिवेशन

- (१) स्पष्ट कार्यसूची र उचित कारण उल्लेख गरी एक तिहाई जिल्ला समिति वा २५ प्रतिशत सङ्गठित सदस्यले लिखित माग गरेको खण्डमा मागपत्र दर्ता गरेको मितिले छ महिनाभित्र केन्द्रीय समितिले विशेष महाधिवेशन आयोजना गर्नुपर्नेछ ।
- (२) धारा ५८.१ बमोजिम महाधिवेशन आयोजना नगरिएमा महाधिवेशनको माग गर्ने समिति वा सदस्यहरूले महाधिवेशन आयोजक समिति बनाई विशेष महाधिवेशन आयोजना गर्न सक्नेछन् ।
- (३) विशेष परिस्थिति उत्पन्न भई केन्द्रीय समितिले आवश्यक ठानेको अवस्थामा विशेष महाधिवेशन हुन सक्नेछ ।

धारा- ५८. अधिवेशन

- (१) राष्ट्रिय महाधिवेशन पूर्व आयोजना हुने प्रदेश तथा स्थानीय तहका समितिहरूको अधिवेशनमा प्रतिनिधित्वको व्यवस्था देहायबमोजिम हुनेछः
 - (क) अधिवेशन आयोजना गर्ने समितिले तोकेबमोजिम सङ्गठित सदस्यबाट निर्वाचित प्रतिनिधिहरू,
 - (ख) उपधारा १.१ को कूल सङ्ख्याको बढीमा दश प्रतिशत सम्बन्धित समितिबाट मनोनीत प्रतिनिधिहरू,

- (२) सबै तहका पार्टी समितिको चयन अधिवेशनले र पदाधिकारीको चयन सम्बन्धित तहको समितिले गर्नेछ ।
- (३) सबै तहका अधिवेशनहरूले विधानको मातहत रही प्रतिवेदन र प्रस्तावहरू पारित गर्ने, आफ्नो कार्यक्षेत्रका समग्र कामको मूल्याङ्कन गर्ने, आगामी कामको योजना बनाउने र नयाँ नेतृत्वको चयन गर्नेछन् ।

धारा- ५९. राष्ट्रिय सम्मेलन

राष्ट्रिय महाधिवेशन अगावै पार्टीको नीति, कार्यक्रम, संगठन, पार्टी एकता वा विभाजन वा कुनै विशेष परिस्थिति उत्पन्न भएमा केन्द्रीय समितिले राष्ट्रिय सम्मेलनको आयोजना गर्न सक्नेछ । त्यस्तो सम्मेलनले गरेको निर्णयको अनुमोदन त्यसपछि आयोजना हुने राष्ट्रिय महाधिवेशनद्वारा गरिनु पर्नेछ । राष्ट्रिय सम्मेलनको प्रतिनिधित्व केन्द्रीय समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

धारा- ६०. राष्ट्रिय भेला

देशमा वा पार्टीमा कुनै विशिष्ट परिस्थिति सृजना हुन गएको अवस्थामा वृहद् रूपमा पार्टी सदस्यहरूको राय लिनुपर्ने वा पार्टीमा कुनै बिषयमा एकरूपताका साथ संप्रेषण गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएमा केन्द्रीय समितिले पार्टीको राष्ट्रिय भेला बोलाउन सक्नेछ । भेलामा प्रतिनिधित्व केन्द्रीय समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

धारा- ६१. बैठक

- (१) पार्टी समिति, आयोग, परिषद्, सचिवालय र विभागका बैठक देहायबमोजिम हुनेछन्:
 - (क) सामान्यतया राष्ट्रिय परिषद्को बैठक एक वर्ष, केन्द्रीय समितिको बैठक छ महिना, पोलिटब्युरोको बैठक ४ महिना, स्थायी समितिको बैठक एक महिना, प्रदेश समितिको बैठक ३ महिना, जिल्ला समिति, प्रतिनिधिसभा तथा प्रदेशसभा निर्वाचन क्षेत्र समन्वय समिति र महानगर समितिको बैठक दुई महिना र सोभन्दा तल्लो तहका समितिको बैठक हरेक महिना आयोजना गर्नुपर्नेछ । विशेष कारणले बैठकको अवधि अघि वा पछि हुन सक्नेछ । त्यसको निर्णय सम्बन्धित समितिको सचिवालयले गर्नेछ । तर बैठक सार्दा दुई बैठक बीचको अवधिभन्दा बढि हुनेछैन ।
 - (ख) केन्द्रीय विभागको बैठक तीन महिनामा र सचिवालय, कार्यालय र मातहतका विभागहरूका बैठक आवश्यकतानुसार हुनेछन् ।
 - (ग) सबै तहका सल्लाहकार समिति र जेष्ठ कम्युनिष्ट मञ्चका बैठकहरू आवश्यकतानुसार आयोजना गरिनेछ ।
 - (घ) समितिका २५ प्रतिशत सदस्यहरूले लिखित माग गरेको खण्डमा केन्द्रीय समितिको बैठक एक महिनाभित्र, पि.वी., स्थायी समिति र मातहतका समितिहरूको बैठक पन्ध्र दिनभित्र बोलाउनु पर्नेछ ।
 - (ङ) केन्द्रीय आयोगका बैठक आ-आफ्नो कार्य-सम्पादन नियमावलीमा तोकिएबमोजिम हुनेछन् ।

धारा- ६२. बहुमतको निर्णय- पार्टी निर्णय

- (१) राष्ट्रिय महाधिवेशन, अधिवेशन र बैठकहरूमा सबै विषयमाथि छलफल गर्दा जनवादी प्रक्रिया अपनाइनेछ । निर्णय प्रक्रियामा मत विभाजन भएमा बहुमतको निर्णय पार्टी निर्णय हुनेछ ।
- (२) निर्णयमा असहमत हुने सदस्यले आफ्नो असहमति सम्बन्धित राष्ट्रिय महाधिवेशन, अधिवेशन वा बैठकसमक्ष लिखितरूपमा प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
- (३) फरक मत प्रस्तुत गर्ने सदस्यले आफ्नो मत छलफलमा लैजान माग गरेमा सम्बन्धित समितिले आवश्यक प्रक्रिया निर्धारण गरी छलफलको अनुमति दिन सक्नेछ ।

अध्याय - चौध

पार्टी कोष र सम्पत्ति सम्बन्धी व्यवस्था

धारा- ६३. पार्टी कोष

- (१) केन्द्रीय समितिले पार्टीको केन्द्रीय कोषको निर्माण एवम् सञ्चालन गर्नेछ । त्यसको स्रोत देहायबमोजिम हुनेछः
 - (क) तोकिएको सदस्यता शुल्क तथा लेवी,
 - (ख) चन्दा सहयोग,
 - (ग) प्रकाशन बिक्री-वितरण,
 - (घ) पार्टी सम्पत्तिको परिचालन,
 - (ङ) स्रोतका लागि सञ्चालन गरिने उत्पादन कार्य, विशेष कार्यक्रम वा अभियान,
- (२) पार्टीका प्रदेश तथा स्थानीय समितिहरूले आफ्नो समितिका सदस्यहरू तथा मातहतको समितिबाट सदस्यता शुल्क एवम् लेवी र समर्थक- शुभचिन्तकहरूबाट सहयोग सङ्कलन गरी आफ्नो तहको कोष निर्माण एवम् सञ्चालन गर्नेछन् ।
- (३) पार्टी कोष तथा सम्पत्तिको व्यवस्थापन र सञ्चालन पार्टीको आर्थिक विनियमअनुसार हुनेछ ।

धारा- ६४. कार्यकर्ता संरक्षण कोष

- (१) पार्टी कार्यकर्ता संरक्षणका लागि एउटा कोष हुनेछ ।
- (२) यसको सञ्चालन कार्यकर्ता संरक्षण कोष विनियम अनुसार गरिनेछ ।
- (३) केन्द्रीय समितिको अनुमति लिएर यस्तो कोष प्रदेश र जिल्ला समिति तहसम्म स्थापना गर्न सकिनेछ ।

धारा- ६५. पार्टीको अचल र जिन्सी सम्पत्ति

- (१) पार्टीको नाममा भएका अचल र जिन्सीलगायत सम्पूर्ण सम्पत्तिमा पार्टी केन्द्रीय समितिको पूर्ण स्वामित्व रहनेछ । त्यसको लगत आर्थिक विनियममा तोकिएबमोजिम राख्नुपर्नेछ ।
- (२) केन्द्रीय समितिको लिखित अनुमतिबिना लिइएको ऋण तथा दायित्वप्रति पार्टी जवाफदेही रहनेछैन ।

धारा- ६६. पूर्णकालिन पदाधिकारी वा सदस्यहरूको निर्वाह खर्च व्यवस्था

- (१) परिभाषित जिम्मेवारीसहित पूर्ण समय पार्टी काममा लगाउने व्यक्तिलाई सम्बन्धित पार्टी समितिले निर्वाह खर्चको व्यवस्था गर्नेछ ।
- (२) पार्टीका कुनै विशेष काममा पार्टी नेता वा कार्यकर्तालाई खटाउँदा हुने खर्चको व्यवस्था पार्टीले गर्नेछ ।

धारा- ६७. लेखा र लेखापरीक्षण

- (१) पार्टीको सबै तहमा आय-व्ययको लेखा केन्द्रीय लेखापरीक्षण आयोगले तोकेबमोजिम राखिनेछ ।
- (२) सबै समितिहरूले पार्टीको आर्थिक विनियम अनुसार आफ्नो आय-व्ययको लेखा राख्नेछन् ।
- (३) प्रत्येक पार्टी समितिले हरेक आर्थिक वर्षभित्र लेखापरीक्षण गराई माथिल्लो समितिमा पेश गर्नुपर्नेछ र आफ्नो तहको अधिवेशनमा सिङ्गो अवधिको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
- (४) लेखा र लेखापरीक्षणसम्बन्धी अन्य कार्य आर्थिक विनियममा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

अध्याय - पन्ध्र

मस्यौदा विधान तथा विधान संशोधन

धारा- ६८. मस्यौदा विधान तथा अन्तरिम विधान संशोधन

- (१) केन्द्रीय समितिले राष्ट्रिय महाधिवेशनसमक्ष मस्यौदा विधान वा विधान संशोधन प्रस्ताव प्रस्तुत गर्नेछ ।
- (२) उपधारा १ बमोजिमको लिखित प्रस्ताव राष्ट्रिय महाधिवेशन सुरु हुनुभन्दा दुई महिना अगावै स्थानीय समितिसमक्ष पुऱ्याइसक्नु पर्नेछ ।
- (३) राष्ट्रिय महाधिवेशनमा प्रस्तुत गरिने मस्यौदा विधानमा आफ्नो सुझावहरू समावेश गर्न चाहने समिति वा सङ्गठित सदस्यले आफ्नो लिखित प्रस्ताव केन्द्रीय समितिले

तोकेबमोजिमको समय र प्रक्रियामा प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ । यस्तो प्रस्तावको सम्बन्धमा केन्द्रीय समितिले आवश्यक निर्णय गर्नेछ ।

- (४) यस अन्तरिम विधानमा संशोधन गर्नुपरेमा राष्ट्रिय महाधिवेशन प्रति उत्तरदायी हुने गरी केन्द्रीय समितिको दुई तिहाई बहुमतले गर्न सक्नेछ ।

अध्याय - सोह्र

विविध

धारा- ६९. कार्यालय सञ्चालन

- (१) पार्टीको केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौं उपत्यकामा रहनेछ । यसको सञ्चालन केन्द्रीय समितिले गर्नेछ ।
- (२) प्रदेश समिति, उपत्यका विशेष समिति, सम्पर्क समन्वय समिति, प्रवास समिति तथा स्थानीय समितिहरूले आ-आफ्नो तहका कार्यालय आफैँ व्यस्थापन र सञ्चालन गर्नेछन् ।

धारा- ७०. सम्पत्ति विवरण

- (१) धारा १७(५)(ग) सँग सम्बन्धित व्यक्तिले देहायबमोजिम सम्पत्ति विवरण बुझाउनुपर्नेछः
- (क) आफू निर्वाचित वा मनोनीत वा नियुक्त भएको दुई महिनाभित्र अनुशासन आयोगले तोकेको ढाँचामा आफ्नो सम्पूर्ण चल-अचल सम्पत्तिको विवरण,
- (ख) आफू सो पदमा रहूजेल आर्थिक वर्ष पूरा भएको ३० दिनभित्र अनुशासन आयोगले तोकेको ढाँचामा आफ्नो सम्पूर्ण चल-अचल सम्पत्तिको अद्यावधिक विवरण ।
- (ग) पार्टी विघटन भएको अवस्थामा पार्टीको स्वामित्वमा रहेका सम्पूर्ण सम्पत्तिहरू राज्यको स्वामित्वमा रहनेछ ।
- (घ) पार्टीको केन्द्रीय समिति, प्रदेश समिति र जिल्ला समितिमा सदस्यहरूले तोकिएको ढाँचामा आफ्नो सम्पत्ति विवरण पार्टी केन्द्रीय कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

धारा- ७१. दुई तिहाई बहुमत चाहिने

नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेको संसद्को दुई तिहाई बहुमतबाट अनुमोदन हुनुपर्ने विषयमा निर्णय लिँदा पार्टी केन्द्रीय समितिको दुई तिहाई बहुमत आवश्यक हुनेछ ।

धारा- ७२. प्रतिष्ठान

- (१) पार्टीसम्बद्ध प्रतिष्ठानहरू दुई प्रकारका हुनेछन्ः
- (क) स्मृति प्रतिष्ठान,
- (ख) अध्ययन-अनुसन्धान प्रतिष्ठान ।

- (२) निधन भएका पार्टीका नेताहरु, सहिदहरु, आन्दोलनहरुको स्मृतिमा गठित र स्थापित स्मृति प्रतिष्ठानहरुले पार्टीको मूल नीति र विधान विपरीत नहुने गरी वैचारिक एवम् सामाजिक काम गर्नेछन् ।
- (३) अध्ययन-अनुसन्धान प्रतिष्ठानले समाज विज्ञानका विभिन्न विधाहरुमा अध्ययन-अनुसन्धान गरेर विविध सामग्रीहरु तयार पारी पार्टी नीतिलाई समृद्ध पार्न सहयोग गर्नेछन् ।
- (४) पार्टी सम्बद्ध प्रतिष्ठानहरुको नामावली, सञ्चालन विधि, अधिकार र कर्तव्य 'प्रतिष्ठान सञ्चालन निर्देशिका' बमोजिम हुनेछ ।

धारा- ७३. नियम बनाउने अधिकार

केन्द्रीय समितिले विधानसँग नबाभिने गरी नियमावली, विनियम, निर्देशिका र आचारसंहिता निर्माण गरी लागू गर्न सक्नेछ ।

धारा- ७४. बाधा-अड्काउ फुकाउने

यस विधानको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा-अड्काउ पर्न आएमा केन्द्रीय समितिले उक्त बाधा-अड्काउ फुकाउने छ । त्यसको अनुमोदन राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट गराउनुपर्नेछ ।

धारा- ७५. खारेजी

पार्टी एकता घोषणा भई यो विधान लागू भएपछि साविक विभिन्न घटकका विधानहरु स्वतः खारेज भएका छन् ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची- १

भण्डा

(विधानको धारा- २ सँग सम्बन्धित)

पार्टीको भण्डा ३:२ अनुपातको रातो भूईमा बायाँ भागको माथिल्लो कुनामा सेतो रङ्गको हँसिया र हथौडा खप्टिएको चिह्न हुनेछ ।

भण्डाको नमूना

अनुसूची- २

छाप

(विधानको धारा- ३ सँग सम्बन्धित)

छापको नमूना : गोलाकारको बीचमा हँसिया र हथौडाको कैँची परेको चिह्न अंकित रहनेछ । त्यसको माथिल्लो किनारामा नेपालीमा पार्टीको नाम, तल्लो किनारामा सम्बन्धित तहको समितिको नाम रहनेछ । अंग्रेजीमा पनि सोही अनुसार रहनेछ ।

अनुसूची- ३

चुनाव चिह्न

(विधानको धारा- ४ सँग सम्बन्धित)

पार्टीको चुनाव चिह्न गोलाकारभित्र कैँची परेको हसिया हथौडा पार्टीको चुनाव चिह्न हुनेछ ।

अनुसूची- ४

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)

सङ्गठित सदस्यता आवेदन-पत्र

(विधानको धारा- ८(२)(ख) सँग सम्बन्धित)

संसारका मजदूरहरु- एक होऔं !

माक्सवाद-लेनिनवाद-माओवाद - जिन्दावाद !

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)

Communist Party of Nepal (Maoist Centre)

पार्टी सदस्यता आवेदन फाराम

कमरेड अध्यक्ष,

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)
प्रिय कमरेड,

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)को सिद्धान्त नीति-कार्यक्रम र विधानको अवलम्बन गर्दै पार्टीमा काम गर्न म तत्पर छु। अतः पार्टी सदस्यताको लागि यो आवेदन पेस गरेको छु। मेरो व्यक्तिगत विवरण निम्न प्रकार रहेको छ।

नाम (नागरिकताअनुसार):नागरिकता प्र.प.नं.

लिङ्ग : जन्म मिति : शिक्षा :

परिवारको सदस्य सङ्ख्या..... पेशा तथा व्यवसाय :.....

वर्गस्रोत :वर्ग

ठेगाना: (क) स्थायी गाविस/न.पा./जिल्ला

(ख) अस्थायी : गाविस/न.पा./जिल्ला

सम्पर्क नं. लेवी दर :

संक्षिप्त राजनीतिक जीवनी :

कार्यरत रहेको मोर्चा/सङ्गठन :

प्रस्तावक :

नाम :.....

पद :

ठेगाना :.....

हस्ताक्षर :.....

समर्थक :

नाम :.....

पद :

ठेगाना :

हस्ताक्षर :.....

.....
निवेदकको हस्ताक्षर

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)

Communist Party of Nepal (Maoist Centre)

सङ्गठित सदस्यता नवीकरण

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) को संगठित पार्टी सदस्यता नवीकरणको लागि यो आवेदन पेश गरेको छु ।

१. नाम (नागरिकता अनुसार) : २. नागरिकता प्र.प.नं. :

३. लिंग : ४. जन्म मिति :

५. वर्ग स्रोत : ६. वर्ग : ७. पेशा :

८. ठेगाना: (क) स्थायी गाविस/न.पा./जिल्ला :

(ख) अस्थायी : गाविस/न.पा./जिल्ला :

९. सम्पर्क नं. : १० लेवी दर :

११. वैवाहिक अवस्था :

१२. शैक्षिक योग्यता :

१३. पूर्ण पार्टी सदस्यता प्राप्त मिति : १४. पूर्णकालिन भएको मिति :

१५. पार्टी हैसियत र काम गरिरहेको पार्टी समितिको नाम ठेगाना :

१६. सम्पत्तिको विवरण : नगद जिन्सी (घरजग्गा समेत) :

..... मूल्य बराबरको ।

१७. राजनैतिक र सांगठनिक पृष्ठभूमि (विकास क्रमका विशिष्ट घटनासहित) :

.....

.....

.....

मिति :

.....
पार्टी सदस्यको दस्तखत

नवीकरणको सिफारिस गर्ने समिति :

नवीकरणको स्वीकृत गर्ने समिति :

समिति प्रमुखको नाम :

समिति प्रमुखको नाम:

दस्तखत :

दस्तखत :

मिति :

मिति :

अनुसूची- ५
नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)
सदस्यता-पत्र

(विधानका धारा- १३(१) सँग सम्बन्धित)

माओवादी सङ्घर्षका एक होज्म ! माओवाद-नेतिवाद-माओवाद-विद्यावाच !

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) समिति

प्र.प.नं. सदस्यता प्रमाण-पत्र

नाम :

पद :

ठेगाना :

कार्यक्षेत्र :

जारी मिति :

नागरिकता नं. : अध्यक्ष प्रमाणित गर्नेको हस्ताक्षर

नवीकरण				
अवधि		प्रमाणित गर्ने		
देखि	सम्म	नाम	पद	हस्ताक्षर

घेरिबर्हीडा (कोटेश्वर), काठमाडौं, फोन : ९७७-१-४६०२२५०, ४६०२२८८, फ्याक्स : ९७७-१-४६०२२८८
 Email : cpnmcntr@gmail.com, web : www.ucpnmaoist.org

अनुसूची ६
नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)
संगठित सदस्यता पत्र
 (विधानका धारा- १३(२) सँग सम्बन्धित)

माओवादी सङ्घर्षका एक होज्म ! माओवाद-नेतिवाद-माओवाद-विद्यावाच !

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) समिति

प्र.प.नं. संगठित सदस्यता प्रमाण-पत्र

नाम :

पद :

ठेगाना :

कार्यक्षेत्र :

जारी मिति :

नागरिकता नं. : अध्यक्ष प्रमाणित गर्नेको हस्ताक्षर

फोटो

नवीकरण				
अवधि		प्रमाणित गर्ने		
देखि	सम्म	नाम	पद	हस्ताक्षर

घेरिबर्हीडा (कोटेश्वर), काठमाडौं, फोन : ९७७-१-४६०२२५०, फ्याक्स : ९७७-१-४६०२२८८
 Email : cpnmcntr@gmail.com

अनुसूची ७
नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)
मानार्थ सदस्यता
(विधानका धारा- १६(५)(ण) सँग सम्बन्धित)

<small>संसारका मजदूरहरू एक होऔं!</small>		<small>माक्सवाद-लेनिनवाद-माओवाद-जिन्दावाद !!</small>	
			
नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)			
..... समिति			
प्र.प.नं.	मानार्थ सदस्यता		
नाम :	<div style="border: 1px solid black; width: 100%; height: 100%;"></div>		
पद :			
ठेगाना :			
कार्यक्षेत्र :			
जारी मिति:			
नागरिकता नं. :
अध्यक्ष			

अनुसूची- ८
शपथको व्यहोरा

(विधानका धारा- ४०(१) सँग सम्बन्धित)

म नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) को
जिम्मेवारी लिइरहेको यस महत्वपूर्ण घडीमा पार्टीको भण्डा सामु उभिएर प्रतिज्ञा गर्दछु :

म पार्टीको मार्गदर्शक सिद्धान्त, कार्यक्रम र नीतिलाई दृढताका साथ अनुशरण गर्नेछु । पार्टी विधानलाई इमानदारीका साथ पालन गर्नेछु । पार्टीको गोपनीयता तथा एकता जोगाउँदै स्वच्छ एवम् नैतिक आचरणयुक्त जीवन बिताउनेछु । सबैखाले प्रतिक्रियावादी शक्ति, गलत विचार र गलत व्यवहारका विरुद्ध दृढतापूर्वक जुभिरहनेछु ।

नेपाली क्रान्ति - जिन्दावाद !

माक्सवाद-लेनिनवाद-माओवाद - जिन्दावाद !

आदरणीय अमर-शहीदहरू - लालसलाम !

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) - जिन्दावाद ! जिन्दावाद !!

हस्ताक्षर.....

नाम.....

ठेगाना.....

मिति.....

अन्तर्राष्ट्रिय गीत

उठ, जाग ए ! भोका नाङ्गा, जाग संसारका दुःखी
सुन्दर संसार रचना गर्न न्यायको लागि गर्जी
बाँध्ने छैन परम्पराको साङ्गुलोले जाग ए ! श्रमिक हो
नयाँ जगमा पृथ्वी उठ्नेछ, संसार हाम्रो हुनेछ ।

यो अन्तिम युद्ध हो, आ-आफ्नो ठाउँमा डटौं,
मानिसको अन्तर्राष्ट्रिय जाति हुनेछ,
यो अन्तिम युद्ध हो, आ-आफ्नो ठाउँमा डटौं,
अब मानिसको अन्तर्राष्ट्रिय जाति हुनेछ ।

तिनको अदालतबाट शासित हुन हामी चाहन्थौं
तिनको कृपालाई कुल्चदै बरु सबै भइ सल्लाह गरौं
लुटाहाबाट आफ्नो धन खोस्न, शोषणबाट मुक्त हुन
आफ्नो कर्तव्य आफैले निर्णय गरी पूरा गर्न

प्रमुख नाराहरू

- नेपाली क्रान्ति
- विश्व साम्राज्यवाद तथा विस्तारवाद
- नव-उपनिवेशवाद
- राष्ट्रिय आत्मसमर्पणवाद
- दलाल तथा नोकरशाही पुाजीवाद
- सबैखाले संशोधनवाद
- मार्क्सवाद-लेनिनवाद-माओवाद
- विश्वका सम्पूर्ण मजदुर तथा उत्पीडित जनसमुदायहरू
- वीर शहीदहरू
- नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)
- साम्यवाद, वैज्ञानिक समाजवाद
- इन्क्लाव

यो अन्तिम युद्ध हो, आ-आफ्नो ठाउँमा डटौं,
मानिसको अन्तर्राष्ट्रिय जाति हुनेछ,
यो अन्तिम युद्ध हो, आ-आफ्नो ठाउँमा डटौं,
अब मानिसको अन्तर्राष्ट्रिय जाति हुनेछ ।

ज्यामी खेताला एक भइ आउ श्रमिकहरूको संघमा
धर्ती हामी श्रमिकको हो, हैन जाली भेली काँतरको
मोटाए कैयौं रगत मासुले, तर ती हत्यारा
कुनै बिहान नष्ट हुनेछन् र उज्यालो रहरहनेछ,

यो अन्तिम युद्ध हो, आ-आफ्नो ठाउँमा डटौं,
मानिसको अन्तर्राष्ट्रिय जाति हुनेछ,
यो अन्तिम युद्ध हो, आ-आफ्नो ठाउँमा डटौं,
अब मानिसको अन्तर्राष्ट्रिय जाति हुनेछ ।

-यू. पोत्तर

- जिन्दावाद, जिन्दावाद ।
- मूर्दावाद, मूर्दावाद ।
- मूर्दावाद, मूर्दावाद ।
- मूर्दावाद, मूर्दावाद ।
- मूर्दावाद, मूर्दावाद ।
- मूर्दावाद, मूर्दावाद ।
- जिन्दावाद, जिन्दावाद ।
- एक होऔं, एक होऔं ।
- लाल सलाम, लाल सलाम ।
- जिन्दावाद, जिन्दावाद ।
- जिन्दावाद, जिन्दावाद ।
- जिन्दावाद, जिन्दावाद ।

समाप्त